

NA CESTE

Svetový fenomén:

**PETER
SAGAN**

**TÁŇA
PAUHOFOVÁ**

Ako patologicke by
mi bolo možno lepšie

JURAJ JANOŠÍK

Sochu má v Terchovej,
hrob v Zázrivej, ale kde
je pochovaný?

**ENERGIA
JESENE**

&

**ELEGANCIA
FARIEB**

Spojte príjemné & príjemnejšie

 EUROVEA

NAJLEPŠÍ SHOPPING NA DUNAJI

YDAVATEĽ
NIVEL PLUS s.r.o.

ŠÉFREDAKTOR
Roman SLUŠNÝ
e-mail: sefredaktor@m-naceste.sk
tel.: +421 949 555 999

PROJEKTOVÁ MANAŽÉRKA
Katarína HERŽOVÁ
e-mail: projekty@m-naceste.sk

GRAFICKÝ DIZAJN/ÚPRAVA
Matúš HUSÁR

JAZYKOVÁ KOREKTÚRA
Nikola ČUKANOVÁ

**ZÁSTUPCA RIADITEĽA
PRE INZERCIU**
Jozef ŠPAČEK
e-mail: reklama@m-naceste.sk
tel.: +421 911 668 469

ADRESA REDAKCIE
Ivanská cesta 2D, 821 04 Bratislava
tel.: +421 2 628 01 182

Vydanie: November 2017 **Ročník:** I. **Číslo:** 5

Periodicita vydávania: mesačník

Evidenčné číslo: EV 5524/17

ISSN: 2585-7053

Sídlo vydavateľa: Ivanská cesta 2D
821 04 Bratislava **IČO:** 35712058

Tlač: Neografia, a.s., Martin

EDITORIÁL

MILÍ ČITATELIA!

Teší ma, že sa vám dostal do rúk už piaty magazín Na ceste. Ľudia, ktorí pravidelne cestujú vlakmi po Slovensku náš časopis pravdepodobne čítajú od pilotného čísla, ktoré vyšlo koncom júna a do vlakov sa dostalo na začiatku letných prázdnin. Ani sme sa nenazdali a už v redakcii začíname rozmýšľať nad tým, čím by sme vás mohli potešiť vo vianočnom vydaní. Toto číslo by sme však pokojne mohli nazvať „dušičkovým“. Vyšlo 1. novembra a nájdete v ňom výsledky nášho malého pátrania po tom, kde je asi pochovaný náš ľudový hrdina – zbojník Juraj Jánošík, ale môžete si pri fotografiách hrobov aspoň v duchu zaspomínať aj na rôzne iné významné postavy, ktoré preslávili náš národ. O rozhovor sme požiadali stále mladú, ale už veľmi populárnu herečku Táňu Pauhofovú a tá nám o sebe prezradila veci, o ktorých ste pravdepodobne ani netušili. V reportážach vás vezmeme k Hájskym vodopádom na východe Slovenska či do talianskeho Toskánska, ale vzdáme poctu aj výnimočnému športovcovi – Petrovi Saganovi, ktorý je trojnásobným majstrom sveta v cyklistike. V časopise nájdete okrem tradičných rubriek ako sú príbeh, móda, zdravie, zábava pre dospelých i deti napríklad aj pozvánku na festival Mesiac fotografie. Ten by ste si určite nemali nechať ujsť, ak sa chystáte v novembri do Bratislavy. Prajem vám veľa príjemných zážitkov, ľudí, ale aj chvíľ pri čítaní nášho časopisu.

Roman Slušný

Bezplatne distribuovaný magazín do rýchlikov v rámci Slovenska.

Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Kopírovanie alebo rozširovanie celku a akejkoľvek časti magazínu v slovenskom alebo inom jazyku bez písomného súhlasu vydavateľa je zakázané.

PR reklama je graficky vyznačená.

Foto na titulnej strane:

Socha slávneho slovenského zbojníka Juraja Jánošíka v Terchovej od Jána Kulicha má výšku 7,5 metra, je z ušľachtitého plechu a bola inštalovaná v roku 1988.

Foto: Shutterstock
(Jaroslav Moravčík)

PO SLOVENSKU

12 POD ANJELSKÝM CHODNÍKOM

Rusínske drevenice, sochu, pri ktorej pristával herec Owen Wilson aj najkrajšie slovenské vodopády. To všetko uvidíte pod Turnianskym hradom.

ZDRAVIE

24 NOHU SI VEDIA PREDLŽIŤ AJ DOMA – STAČÍ NA TO MAGNET

Predlžovať si končatinu doma, pomocou diaľkového ovládania? Verte či nie, aj to je na Slovensku možné. A to vďaka lekárom z ortopedickej kliniky Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Bratislave.

DO HISTÓRIE

16 SLOVENSKÉ GÉNY VO SVETOVEJ KULTÚRE

Aj keď sa to na prvý pohľad nezdá, Slovákov nájdete všade. Alebo aspoň ich genetický pôvod. Svoju stopu zanechali v Hollywoode, náš rodák bol dvorným fotografom skupiny The Beatles a máme aj nekorunovaného kráľa pop-artu...

AUTO-MOTO

34 PAGANI HUAYRA ROADSTER

Bohatých ľudí môžete mať radi aj nenávidieť. Na druhej strane, pri pohľade na nový automobil Pagani Huayru Roadster ste radi, že bohatí obľubujú aj takéto šialenosti, akou je športiak za 2,3 milióna eur.

ŠPORT

20 JE ŠŤASTÍM ŽIŤ V ÉRE PETRA SAGANA

Hoci sa za národné športy u nás považujú skôr futbal či hokej, tak vďaka fenomenálnemu Petrovi Saganovi sa Slovensko stalo cyklistickou veľmocou. Žiadna iná krajina nemá jazdca, ktorý sa stal trikrát po sebe majstrom sveta. Len my...

Juraj JÁNOŠÍK - náš ľudový hrdina!

Autor: Roman Slušný,
Foto: Vladimír Špinner, shutterstock

Kto by nepoznal najznámejšieho slovenského zbojníka Juraja Jánošíka? Aj keď od jeho smrti uplynulo už viac než 304 rokov, tak stále je s ním naše Slovensko neodmysliteľne späté. Pritom pravdou je, že skutočný životný príbeh, osobu ani podobu Juraja Jánošíka nepoznáme. Pri predstavách o ňom vychádzame skôr z povestí, legiend, filmov či umeleckých diel, ktoré z neho robili nebojácneho ľudového hrdinu, ochrancu chudobných priam až revolucionára. Ak by vtedy platili súčasné zákony, tak by bol skôr označovaný za páchatel'a lúpeží, recidivistu a zakladatel'a skupiny organizovaného zločinu. Tá jeho tzv. družina operovala v regiónoch Liptova, Oravy, Spiša a občas i na Morave či poľskom Sliezsku. A to, že to s ním neskončilo dobre, tiež všetci vieme, keďže ho 17. marca 1713 obesili za rebro. Dodnes však netušíme, kde je Juraj Jánošík vlastne pochovaný. Existuje však niekoľko miest, ktoré nám slávneho zbojníckeho kapitána pripomínajú...

V dedine Zázrivá sa nachádza Jánošíkov dvor, v ktorom je niekoľko artefaktov pripomínajúcich ľudového hrdinu.

Jánošík sa prvýkrát na krivé chodníčky vydal 15. septembra 1711, keď pri Vsetíne prepadol bohatých židovských kupcov, od ktorých sa mu podarilo získať korisť v hodnote 800 zlatých.

FAKTY A MÝTY

O JURAJOVI JÁNOŠÍKOVI

V Zázrivej vybudovali aj symbolický hrob Juraja Jánošíka.

Poďľa dostupných informácií sa malý Jurko narodil 25. januára 1688 v Osade u Jánošov pod vrchom Pupov, ktorá patrila pod Terchovú. Jeho rodičia – Anna a Martin Jánošíkovi ho nechali v máji pokrstiť vo varinskom kostole, o čo sa postaral rímskokatolícky farár Michal Smutko. Manželia Jánošíkovi mali spolu päť detí – najstaršiu dcéru Barboru (1687) a troch od Juraja mladších synov – Jána (1689), Martina (1692) a Adama (1697). O detstve a puberte budúcej slovenskej legendy sa toho veľa nevie, asi ho prežil rovnako ako jeho rovesníci, teda ak nemusel pomáhať rodičom „na panskom“, tak buď zháňal čosi pod zub a potom utekal alebo hrával s ostatnými deťmi. V úradných záznamoch sa meno Juraj Jánošík vyskytlo až 2. decembra 1707, kedy sa nechal zverbovať do kuruckého vojska počas povstania Františka II. Rákociho. Konkrétne je zapísaný v súpise povstaleckého vojska z Tren-

čianskej stolice a slúžil ako dobrovoľník v strážnych oddieloch pri ochrane hradov v okolí Žiliny. Po porážke rákociovských vojsk cisárskou armádou upadol do zajatia, ale už v roku 1710 ho evidovali ako cisárskeho vojaka slúžiaceho na Bytčianskom zámku. Práve tu sa zoznámil s uväzneným zbojníckym kapitánom Tomášom Uhorčíkom, ktorému dokonca pomohol utiecť „z áreštu.“ Ich cesty sa opäť spojili v zbojníckej družine. Jánošík sa prvýkrát na krivé chodníčky vydal 15. septembra 1711, keď pri Všetíne prepadol bohatých židovských kupcov, od ktorých sa mu podarilo získať korisť v hodnote 800 zlatých. Ešte v ten istý mesiac sa Uhorčík vzdal pozície zbojníckeho kapitána a pod menom Martin Mravec sa presťahoval do Klenovca a svoju pozíciu a družinu prenechal Jánošíkovi.

OBVINILI HO AJ Z VRAŽDY!

Zbojníci v nasledujúcom období spáchali niekoľko lúpeží a napríklad sa im podarilo prepadnúť baróna Pavla Révayiho, ktorému okrem iných vecí vzali pušky a šablu v striebornej pošve. Tú si Jánošík nechal a pušky sa ušli jeho kamarátom. V bezpečí pred zbojníkmi neboli ani kňazi a farári, ktorých tiež neraz ozbíjali. Až dvakrát sa ich obeťou stal žilinský mešťan Juraj Šipoš, ktorému pobrali súkno i peniaze a v Malatinskej doline napadla Jánošíkova skupina oravského zemana Václava Zmeškala, ktorého tiež ozbíjala. Veci, ktoré mali cenu, sa zbojníci snažili predáť, ale pravdou je asi aj to, že zopár prsteňov či šperkov Jánošík porozdával ženám a dievčatám zo svojho rodného kraja. Neskôr spolu s kumpánmi zbýjali aj v okolí Važca či Štrby a neraz sa pred prípadnými prenasledovateľmi skryli až do susedného Poľska. V októbri 1712 však Jánošíka prvýkrát dolapili a uväznili na kaštieli v Hrachove, kde sa mu však mocipánov ešte podarilo presvedčiť o svojej nevine, aj keď v tomto prípade použil úplatky vo forme syrových oštiepkov či líščích kožušín. So zbojstvom však neskončil a v marci 1713 ho u Uhorčíka v Klenovci chytili znova. Tentokrát obaja putovali do vranovského kaštiela v Palúdzke pri Liptovskom Mikuláši, kde boli väznení až do procesu, v ktorom bol okrem iného obvinený z vraždy, respektíve zabitia domanižského farára Juraja Vrtíka. V snahe donútiť Jánošíka k priznaniu svojich zločinov bol podrobený ľahšiemu i ťažšiemu mučeniu a hneď na druhý deň po skončení súdu bol 17. marca 1713 popravený nabodnutím na hák za ľavý bok v lokalite Šibe-

ničky pri Liptovskom Mikuláši. Išlo o mimoriadne bolestivú až brutálnu popravu, ktorá mala byť odstrašujúcou pre jeho kumpánov či prípadných nasledovníkov. Na háku ho nechali na výstrahu visieť až tri dni! A v decembri toho istého roku odsúdil zemepanský súd v Tepličke nad Váhom na trest smrti ešte aj Jánošíkovho brata Jána za to, že Ďurovi pomáhal a ukrýval ho.

ČO SA DIALO PO JÁNOŠÍKOVEJ SMRTI?

Existuje niekoľko teórií o tom, kde napokon telo Juraja Jánošíka skončilo. Podľa Ruženy Antolovej z Liptovského múzea Janka Kráľa, ktorá už bola o Jánošíkovi prednášať aj na zahraničných sympóziách, ho zakopali neďaleko lokality, kde ho aj popravili. Teda niekde v chotári medzi Vrbicou a Okoličným, kde sa kedysi nachádzalo bývalé popravisko Šibeničky. Pani Antolová sa už vyše 20 rokov snaží zohnať peniaze na to, aby sa mu v týchto miestach mohol urobiť aspoň nejaký symbolický pomník. Ďalšia z verzí predpokladá, že Jánošíka mohli ako bývalého vojaka pochovať na kuruckom cintoríne v Čemiciach. Ten sa pred pár stáročiami nachádzal na mieste, kadiaľ dnes vedie diaľnica medzi Liptovským Mikulášom a Ružomberkom, ale iní si zas myslia, že spočíva niekde na dne Liptovskej Mary. Na Jánošíka si musíte zákonite spomenúť aj pri návšteve jeho rodnej dediny Terchová, nad ktorou sa týči jeho obrovská 7,5 metra vysoká socha z kovu. Jej autorom je Ján Kulich a bola zhotovená a slávnostne odhalená v roku 1988, keď si v obci pripomínali 300. výročie narodenia svojho legendárneho rodáka. „Za tých takmer 30 rokov jej existencie do nej ani raz neudrel blesk,“ s hrdosťou pripomínajú Terchovčania. Symbolický Jánošíkov hrob vybudovali aj v obci Zázrivá, konkrétne v areáli nazvanom Jánošíkov dvor. Práve jeho majiteľ sa v roku 2013 rozhodol pri drevenciach zriadiť určité pietne miesto, na ktorom sa nachádza o zem opretý čiernobiely kríž, o ktorý sú pripútané pretrhnuté okovy. O kúsok ďalej je pomník v tvare dočervena sfarbeného rozťatého jánošíkovského opasku pripomínajúcom srdce obsypaný bielymi okrúhliakmi a nechýba ani menšia šibenica, kde na kovovom háku visí hruška zlata. Práve sem do Zázrivej môžu ľudia prísť a dotknúť sa zeme, po ktorej Juraj Jánošík s najväčšou pravdepodobnosťou v 18. storočí kráčal, aby si ho aspoň takto uctili...

Jánošík bol k priznaniu svojich zločinov podrobený ľahšiemu i ťažšiemu mučeniu a hneď na druhý deň po skončení súdu bol 17. marca 1713 popravený nabodnutím na hák za ľavý bok v lokalite Šibeničky pri Liptovskom Mikuláši.

Nechýba tu ani symbolická šibenica.

Kde naveky odpočívajú slávni Slováci?

November je mesiac, kedy si o čosi viac pripomínáme našich nebohých príbuzných či blízkych, ale aj známych ľudí. My sme sa vás rozhodli aspoň fotograficky zaviesť na miesta, kde sú uložené telesné pozostatky niekoľkých významných osobností slovenských dejín, literatúry, kultúry či športu.

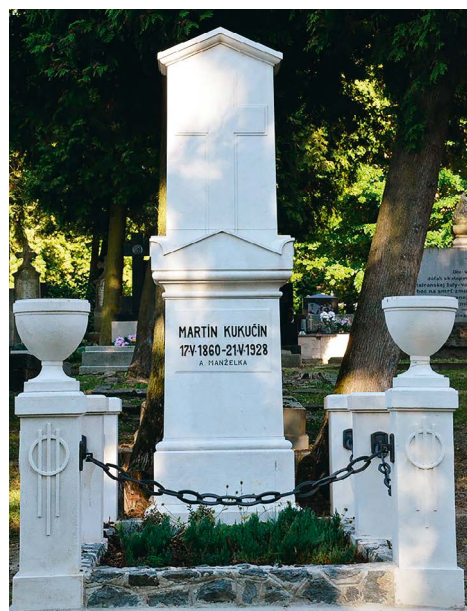
Autor: ars, Foto: Pavel Ondera, Internet

MARTIN KUKUČÍN NÁRODNÝ CINTORÍN V MARTINE

Matej Benczur sa narodil 17. mája 1860 v Jasenovej. Autor povinného školského čítania, teda diel ako je Rysavá jalovica, Neprebudený či Keď báčik z Chochoľova umrie, vyštudoval medicínu v Prahe a následne pracoval ako lekár v Bratislave, Insbrucku či vo Viedni. Oženil sa s Chorvátkou, s ktorou sa ešte pred prvou svetovou vojnou presťahoval do Čile, kde ho dodnes vnímajú ako humanistu a ľudomila. Do Európy sa vrátil aj s chorou manželkou v roku 1926. Žil v Chorvátsku, a preto bol po smrti – 21.

mája 1928 dočasne pochovaný v Záhrebe. Neskôr jeho telesné pozostatky previezli na Národný cintorín v Martine, kde mal slávnostný pohreb 29. októbra 1928.

JANKO JESENSKÝ NÁRODNÝ CINTORÍN V MARTINE

Narodil sa 30. decembra 1874 v Turčianskom Svätom Martine a po maturite v Kežmarku šiel študovať právo. Začínal v Prešove, doktorát práv získal v rumunskom Kluži a advokátsku skúšku absolvoval v Budapešti. Redigoval niekoľko časopisov, v roku 1922 sa stal županom v Rimavskej

Sobote a neskôr bol dokonca vládny radcom i viceprezidentom Krajinského spolku v Bratislave. Kultúrna obec ho však vníma predovšetkým ako prozaika. Vyšlo mu niekoľko básnických zbierok, ktoré boli preložené do iných jazykov alebo sa stali námetom na filmové či televízne spracovanie. Cenené boli aj jeho preklady z ruštiny. Po druhej svetovej vojne bol ako prvý Slováč menovaný za národného umelca, ale 27. decembra 1945 v Bratislave zomiera. O päť rokov neskôr boli jeho telesné pozostatky prevezené a uložené do rodinnej hrobky Jesenských na Národnom cintoríne v Martine.

SVETOZÁR HURBAN – VAJANSKÝ

NÁRODNÝ CINTORÍN V MARTINE

Svetozár Miloslav Hurban pochádzal z Hlbokého a narodil sa 16. januára 1847. Bol to slovenský spisovateľ, publicista, literárny kritik a politik. Vyštudoval právo, ale nebol v tejto profesii veľmi úspešný. Stal sa redaktorom a neskôr aj šéfredaktorom Národných novín, ktoré vychádzali v Martine, obnovil vydávanie časopisu Slovenské pohľady a angažoval sa aj v ženskom spolku Živena. Dá sa o ňom povedať, že bol jedným z hlavných ideológov národnej strany. Zoznam jeho vydaných poézie a prózy je dosť dlhý.

Za všetky spomeňme aspoň zbierku básní Tatry a more, román Suchá ratolesť, listy P.O. Hviezdoslavovi a Jozefovi Škultétymu, ale aj literárne kritiky State o slovenskej literatúre či State o svetovej literatúre. Zomrel 17. augusta 1916 v Martine, kde je už vyše 101 rokov aj pochovaný.

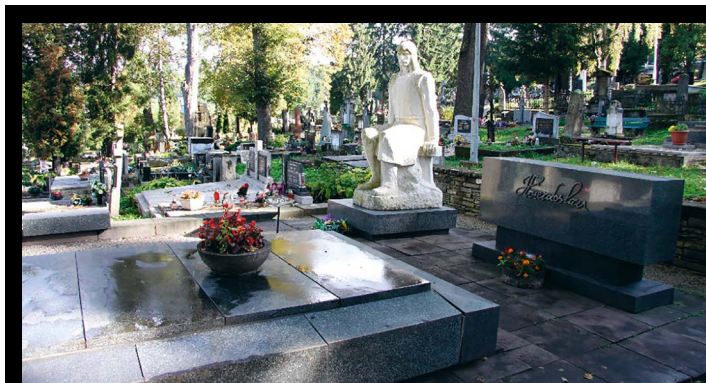
JOZEF CÍGER – HRONSKÝ

NÁRODNÝ CINTORÍN V MARTINE

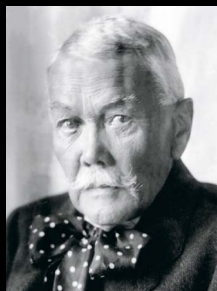

Syn tesára Petra Pavla a Jozefíny sa narodil 23. februára 1896 vo Zvolene. Pochádzal zo siedmich detí, teda mal troch bratov a tri sestry. Začínal v Martine ako učiteľ a neskôr sa stal správcom Matice slovenskej. Založil a redigoval niekoľko časopisov, medzi inými aj detský titul Slniečko. Ako autor má na svojom konte desiatky diel ako napríklad romány Jozef

Mak, Na Bukvovom dvore, ale preslávila ho najmä tvorba pre deti – Janko Hrašok, Smelý Zajko v Afrike, Budkáčik a Dubkáčik. Cez povstanie ho zatkli partizáni, takže v roku 1945 odišiel žiť do Bratislavy, po vojne do Rakúska, odtiaľ do Talianska, kde mal problémy s políciou, a tak napokon emigroval do Argentíny, kde v roku 1960 ako 64-ročný zomrel a bol pochovaný. Po roku 1989 ho rehabilitovali a keď vznikla SR, tak boli jeho telesné pozostatky prevezené na Slovensko a v hrobe na Národnom cintoríne v Martine leží vedľa Štefana Krčméryho.

PAVOL - ORSÁGH HVIEZDOSLAV

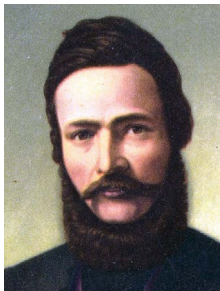

HISTORICKÝ CINTORÍN V DOLNOM KUBÍNE

Najznámejší slovenský básnik, dramatik, spisovateľ, prekladateľ, právnik, člen Revolučného Národného zhromaždenia ČSR i čestný predseda Matice slovenskej z roku 1919 sa narodil 2. februára 1849 vo Vyšnom Kubíne a zomrel 8. novembra 1921 v Dolnom Kubíne, kde bol aj pochovaný. Krátko pred smrťou sa liečil v Prahe i českých Luhačovičiach, ale nepomohlo mu to. Názvy jeho diel ako napríklad Krvavé sonety, Hájnikova žena, Ežo či Gábor Vlkolinský poznajú asi všetci Slováci, ktorí absolvovali základnú školu. Slávneho básnika si dodnes pripomíname recitačnou súťažou Hviezdoslavov Kubín, pomenovali sme po ňom obec, viacero námestí a ulíc v našich mestách, ale dokonca aj vodopád či planétu.

LUDOVÍT ŠTÚR

CINTORÍN V MODRE

Ludovít Velislav Štúr zomrel 12. januára 1856 „o deváté hodine večerní“ a pohreb mal o tri dni neskôr, teda 15. januára.

Zúčastnilo sa na ňom vyše tisíc ľudí. Pochovával ho najvernejší druh a spolubojovník Jozef Miloslav Hurban a modranský evanjelický farár Daniel Minich. Prvý pomník mu bol postavený v roku 1878 a jeho súčasťou bol aj slovenský kresťanský a národný symbol - dvojkríž na trojvrší. Ten neskôr komunisti dali odstrániť, ale, našťastie, nechali vybudovať nový pomník s názvom Slovenská jar. Predstavuje ho mladá deva v dynamickom postoji, ktorá v rukách nesie rozkvitnutú ratolesť ako symbol spisovnej slovenčiny. Jeho autorom je akademický sochár Jozef Kostka. Na hrobe je mramorová platňa označujúca, že

tu leží Ludovít Štúr. Pôvodná tabuľa musela byť odstránená, pretože bol na nej uvedený nepresný dátum narodenia, a to 22. október 1815, pričom v skutočnosti sa Štúr narodil v noci z 28. na 29. októbra.

JANKO KRÁĽ

CINTORÍN V ZLATÝCH MORAVCIACH

Národný buditeľ, predstaviteľ romantizmu a jeden z najvýznamnejších a najradikálnejších básnikov štúrovskej generácie prišiel na svet 24. apríla 1822 v Liptovskom Mikuláši a zomrel ako 54-ročný 23. mája 1876. Svoje prvotiny začal písať v češtine, ale po roku 1843 prešiel na slovenčinu. Spočiatku bol veľkým podporovateľom a blízkym spolupracovníkom L. Štúra, ale keď Kráľ kritizoval Národné noviny, tak naňho Štúr zanevrel. K najznámejším

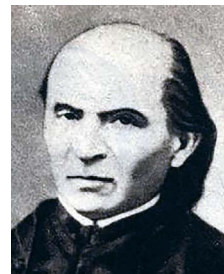
dielam Janka Kráľa patria: Orol, Kvet, Duma bratislavská či Zakliata pan-na vo Váhu a divný Janko. Dodnes nie je jasné, kde presne je národovec pochovaný. Pohreb sa konal dva dni po jeho smrti v Zlatých Moravciach

a jeho hrob označili len dreveným krížom, na ktorý vyryli meno. Keďže na cintorín dlho nikto nechodil, zabudlo sa, kde leží a po rokoch sa ani napriek viacerým pokusom nepodarilo nájsť jeho lebku, kostru ani predmety, ktoré s truhlou vložili do zeme. Počas druhej svetovej vojny síce členovia Hlinkovej gardy previezli odtiaľ nejaké nájdené ľudské pozostatky na Národný cintorín do Martina, ale nikdy nebolo preukázané, že skutočne išlo o pozostatky Janka Kráľa. Takisto sa rôznia aj príčiny jeho smrti, keď niektoré zdroje hovoria o cholere, iné o brušnom týfuse či dokonca samovražde.

ANDREJ SLÁDKOVIČ

EVANJELICKÝ CINTORÍN V RADVANI

S priezviskom Braxatoris prišiel na svet 30. marca 1820 a ako evanjelický farár bol aj uznávaným básnikom, publicistom a prekladateľom. Pôsobil v Radvani nad Hronom kúsok od Banskej Bystrice, kde v roku 1968 vážne ochorel na vodnatieľku, ktorej napokon 20. apríla 1872 vo veku 52 rokov aj podľahol. Pochovali ho na evanjelickom cintoríne v Radvani, kde si jeho pamiatku môžu prípadní návštevníci kedykoľvek uctiť. Nepriamo sa to dá aj na cintoríne v Banskej Štiavnici, kde leží Mária Gerzso-Pischlová. Že neviete, kto to je? No predsa Sládkovičova múza Marína, ktorej venoval najdlhšiu ľubostnú báseň na svete. Obsahuje až 291 veršov. Mimochodom, skutočná Mária bola o rok staršia ako známy básnik a dožila sa až 80 rokov.

MARGITA FIGULI

SLÁVIČIE ÚDOLIE BRATISLAVA

Autorka známej novely *Tri gaštanové kone* pochádzala z Vyšného Kubína, kde sa narodila 2. októbra 1909. Zomrela vo veku 85 rokov na jar 1995, teda konkrétne 27. marca a pochovali ju na cintoríne v Slávičom údolí, ktoré sa približne v tom čase začalo stávať miestom posledného odpočinku pre mnoho známych osobností z kultúrneho či športového sveta. Margita Figuli civilným menom po vydaji Šustrová získala v roku 1947 národnú cenu za román *Babylon* a v roku 1964 sa stala zaslúžilou a desať rokov neskôr aj národnou umelkyňou.

ALEXANDER DUBČEK

SLÁVIČIE ÚDOLIE V BRATISLAVE

Hrob vrcholného predstaviteľa Pražskej jari a obľúbeného politika sa nachádza kúsok od hlavného vchodu na cintorín v Slávičom údolí. Je priam nemožné ho nenájsť. Rodák z Uhrovca (27. novembra 1921) zomrel 7. novembra 1992 v Prahe na následky ťažkých zranení z autonehody, ku ktorej došlo 1. septembra toho istého roku na diaľnici pri Humpolci. Pred rokom 1968 bol prvým tajomníkom KSČ a snažil sa praktizovať ideu socializmu s ľudskou tvárou, ale po obsade-

ní vlasti vojskami Varšavskej zmluvy odišiel do diplomatických služieb a do politiky sa vrátil v roku 1989 počas novembrového prevratu v Československu. Alexander Dubček naposledy vykonával funkciu predsedu Federálneho zhromaždenia ČSFR a určite by zastával vysoký post aj v samostatnej Slovenskej republike, ale jej vzniku sa už, žiaľ, nedočkal. Bol jednou z mála slovenských osobností, ktoré poznali a rešpektovali aj v zahraničí.

ni vlasti vojskami Varšavskej zmluvy odišiel do diplomatických služieb a do politiky sa vrátil v roku 1989 počas novembrového prevratu v Československu. Alexander Dubček naposledy vykonával funkciu predsedu Federálneho zhromaždenia ČSFR a určite by zastával vysoký post aj v samostatnej Slovenskej republike, ale jej vzniku sa už, žiaľ, nedočkal. Bol jednou z mála slovenských osobností, ktoré poznali a rešpektovali aj v zahraničí.

PETER DUBOVSKÝ

RUŽINOVSKÝ CINTORÍN V BRATISLAVE

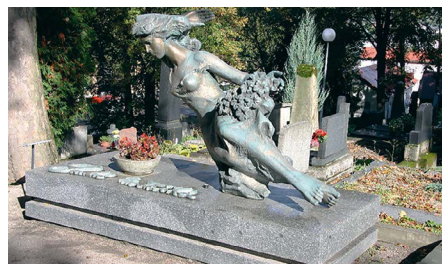
Jediný slovenský futbalista, ktorý si zahral za slávny Real Madrid sa narodil 7. mája 1972 a zomrel 23. júna 2000 počas dovolenky v Thajsku vo veku 28 rokov. Osudným sa mu stalo fotografovanie vodopádov, keď sa Peťo pravdepodobne pošmykol a spadol z asi 10-metrovej výšky. Na dovolenke bol spolu s bratom Ivanom a ich vtedajšími partnerkami. Po páde bol pri vedomí, ale necítil si nohy a jeho posledné slová boli: „Braček, zober ma domov.“ Na počesť nebohého hráča, ktorý reprezentoval ČSFR aj SR Slovenský futbalový zväz každoročne udeľuje Cenu Petra Dubovského určenú pre najlepšieho mladého hráča do 21 rokov. Jeho hrob sa nachádza na cintoríne v Ružinove.

JANKO MATÚŠKA

CINTORÍN V DOLNOM KUBÍNE

Autor textu slovenskej hymny *Nad Tatrou sa blýska* sa narodil 10. januára 1821 v Dolnom Kubíne, kde v materiálnych ťažkostiach a na následky ťažkej choroby 11. januára 1877 aj zomrel. Medzitým vyštudoval teológiu na Evanjelickom lýceu v Bratislave. Napísal množstvo básní, veršovaných povestí a iných diel. Spomeňme aspoň *Púchovskú skalú*, *Svätý zákon*, prózu *Zhoda liptovská* či drámu *Siroťinec*. Na jeho hrobe v Dolnom Kubíne stojí okrem sochy mýtického žena aj nápis: *Svoji svojmu!*

Pod anjelským chodníkom

Najnavštevovanejšia atrakcia oblasti je Anjel z amerického akčného trháku Za nepriateľskou líniou.

Turniansky hrad, pevnosť, ktorá je už stosedemdesiat rokov v ruínach.

Rusínske drevenice, sochu, pri ktorej pristával herec Owen Wilson aj najkrajšie slovenské vodopády. To všetko uvidíte pod Turnianskym hradom.

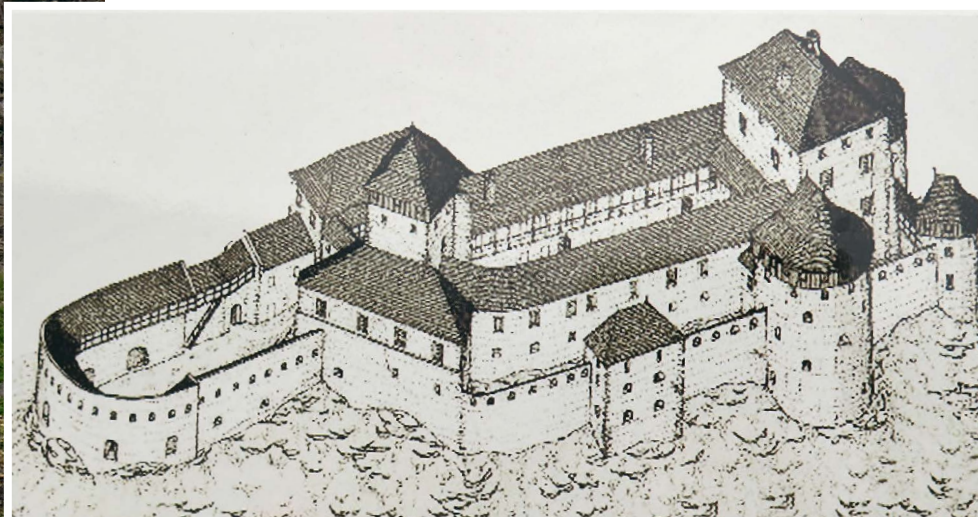
Autor: od, Foto: od

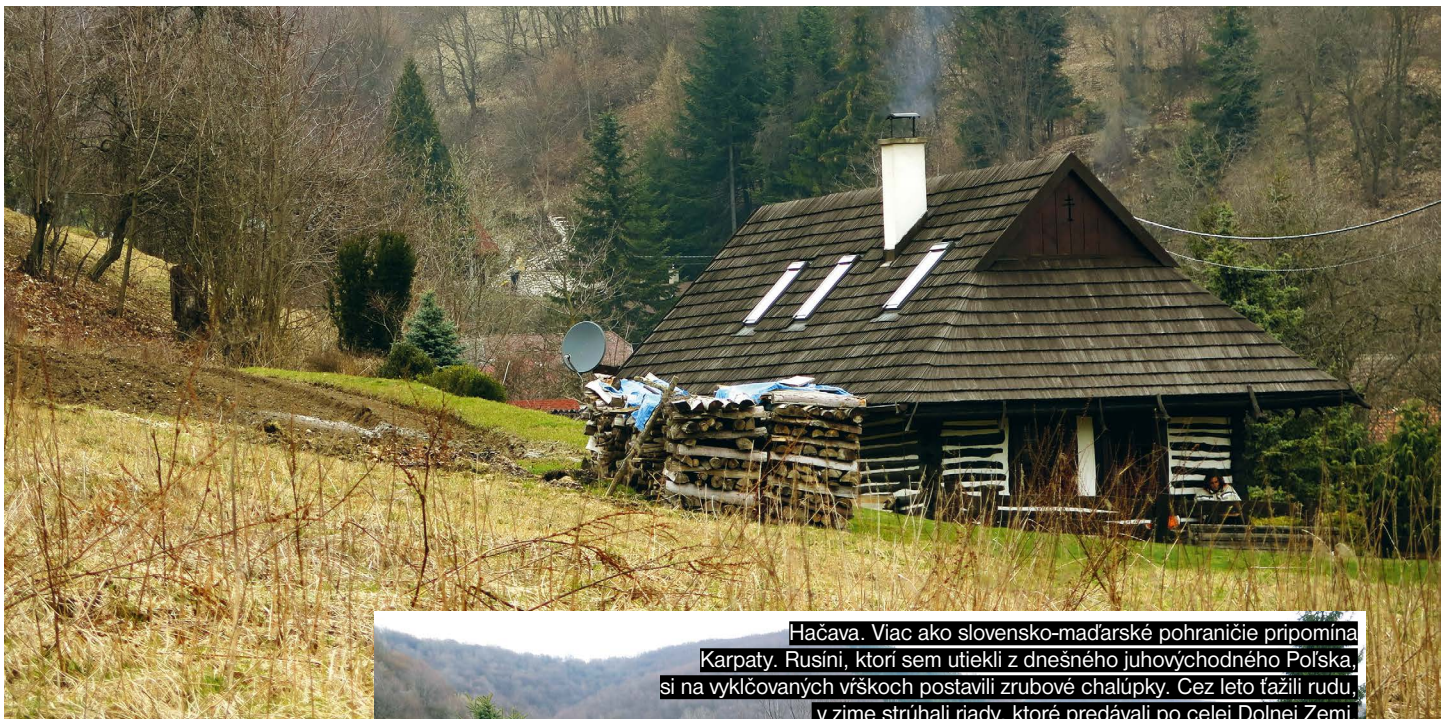
Š

tyridsať kilometrov na západ od Košíc a tridsať kilometrov na východ od Rožňavy leží Hájska dolina. Štyri kilometre dlhú tiesňavu vyhlbil Hájsky potok, ktorý miestami vytvoril až sto metrov hlboký kaňon. Turisticky obľúbená roklina oddeľuje Jasovskú planinu od Zádielskej a na maličknej ploche spája dva úplne odlišné svety. Kým v dedinke Hačava v samom závere údolia stoja maľované rusínske drevenice, v susednom Háji kralujú domy bohatých sedliakov zo slovensko-maďarskej jazykovej hranice, palócov. Našu cestu na Turniansky hrad nezačínáme v podhradí, ale desať kilometrov od neho, pred gréckokatolíckym kostolom v Hačave. Vo vzduchu už cítiť zimu a z komínov stúpa dym. A teraz pozor: hoci dedina je sotva pár minút jazdy autom od Maďarska, leží v rovnakej nadmorskej výške ako Poprad. Drsný kraj pripomína Zakarpatsko a jeho minulosť Babylon. V dvanástom storočí do Hačavy dovandrovali nemeckí baníci. Po porážke Uhorska pri Moháči v roku 1526 sem pred Turkami utiekli Maďari a popri nich aj Valasi z dnešného Rumunska. ➤

Dedina je sotva pár minút jazdy autom od Maďarska, leží v rovnakej nadmorskej výške ako Poprad. Drsný kraj pripomína Zakarpatsko a jeho minulosť Babylon.

Takto vyzeral hrad v časoch svojej slávy.

Hačava. Viac ako slovensko-maďarské pohraničie pripomína Karpaty. Rusíni, ktorí sem utiekli z dnešného juhovýchodného Poľska, si na vyklčovaných vrškoch postavili zrubové chalúčky. Cez leto ťažili rudu, v zime strúhali riady, ktoré predávali po celej Dolnej Zemi.

HÁJSKYM KAŇONOM

Poslední, ktorí nad skalnou roklinou našli útočisko, boli Rusíni z Haliče. Po rodinách, ktoré už doma nevládali znášať feudálny útlak, ostali na Slovensku malé domčeky, ktoré dnes zvelaďujú chalupári. Kedysi pastierska osada je ideálnym východiskovým bodom na pešie túry i cykloturistiku. Chodníčky z nej vedú do Jasova, Štósu, k hámrom v Medzeve i do vychytenej Zádielskej tiesňavy. My ale Hájskou dolinou kráčame k Turrianskemu hradu a maďarskej rovine.

Prekvapí nás cesta, ktorú cez prvú svetovú vojnu postavili Rakúsko-Uhorskom zajatí talianski vojaci. Na viacerých miestach sa jej bralá doslova dotýkajú. Všade sú rokliny, jaskyne aj kamenné ihly. Nič však do doliny nevábí ľudí viac ako skalné kaskády, ktorým hovoria Hájske vodopády, alebo Vodopády Hlboký jarok. Dokopy ich je deväť a vznikli nielen pôsobením prírody, ale aj pri ťažbe travertínu. Voda z najvyššieho sa valí do hĺbky siedmich metrov, pričom najväčším lákadlom kaskád je ich ľahká dostupnosť.

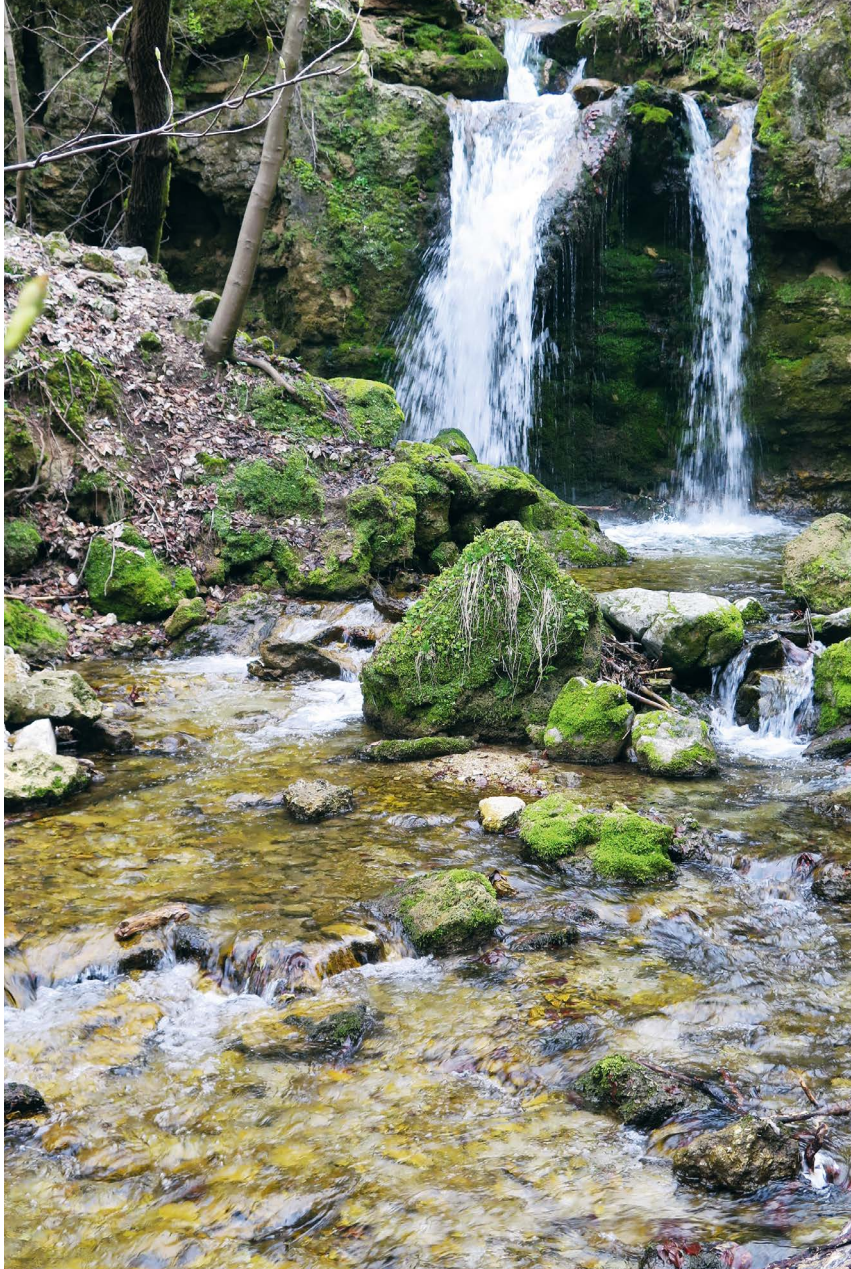
ANJEL NA CINTORÍNE

Obdivovať prírodné skvosty, ktoré v jeseni neschováva lístie, môžete z chodníčka vedľa potoka. Ten má na krátkom úseku prevýšenie vyše tristo metrov. Na viacerých miestach sú vyhliadky, lavičky a – ak to počasie dovoľí - altánky na oddych. Posledný je len niekoľko desiatok metrov od Hája, pekne upravenej sedliackej obce. Je v nej turistická ubytovňa, ubytovanie v súkromí, hostinec i malé hrnčiarstvo. Ani jeden z jej návštevníkov však nevynechá miestny cintorín, kde stojí neobvyklá socha Anjela.

Desať metrov vysokú plastovú skulptúru darovala dedinke americká filmová spoločnosť, ktorá v Slovenskom kráse v roku dvetisíc natáčala akčný trháč s Gene Hackmanom Za nepriateľskou líniou. Spomínate si? Postrieľaný anjel bol pre pilota, toho si zahral Owen Wilson, prvým kontaktom s krajinou, kam zoskočil po zostrení svojho špionážneho lietadla. Odtiaľto už dovidieť na Turniansky hrad. Pevnosť na osamelom kopčeku je v ruinách, no na informačnej tabuli uvidíte, aký bol hrad v čase svojej najväčšej slávy.

ODMENOU SÚ VÝHLADY

Najkratší výstup k palácom a obranným vežiam vedie z parkoviska pri hlavnej ceste medzi Košicami a Rožňavou. Stúpali sme k nim asi pol hodiny, pričom náročnejší bol len úsek na začiatku. Odmenou za námahu nám na konci jesene boli výhľady na všetky svetové strany. A tiež spomienka na divoký kaňon, na začiatku ktorého sme nechali maľované rusínske drevenice. Akoby sme za pár hodín videli niekoľko svetov...

Vodopádov je deväť a každý z nich označuje tabuľka. Vznikli pôsobením potoka aj činnosťou človeka, ktorý tu ťažil travertín. Spája ich chodník, súčasťou ktorého sú lavičky a mostíky.

Cestu roklinou presekali talianski vojaci. V úseku, ktorý sa volá Čertov most, je kaňon široký len asi desať metrov.

Slovenské gény vo svetovej kultúre

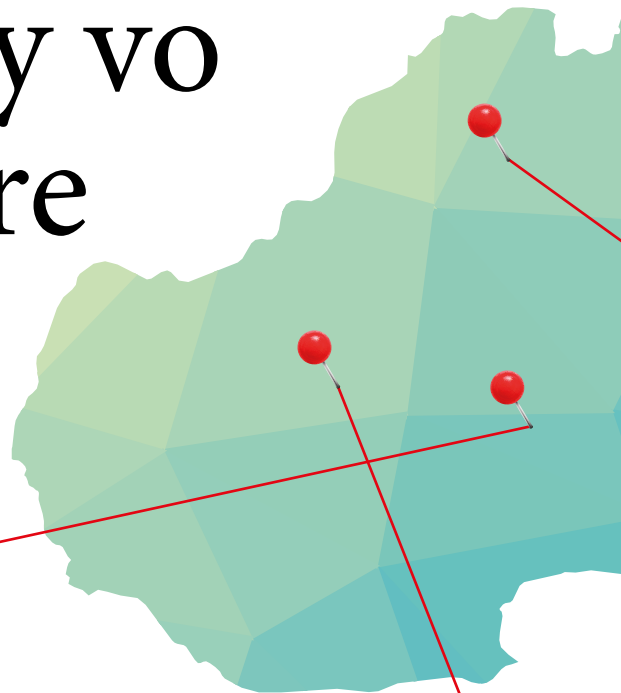
Aj keď sa to na prvý pohľad nezdá, Slováka nájdeš všade. Alebo aspoň jeho genetický pôvod. Možno ste dodnes netušili, že Steve McQueen ako dieťa počúval slovenčinu pravidelne a že fotograf z Banskej Štiavnice bol prvý, ktorý fotografoval slávnych The Beatles.

Autor: Martin DAVID, Foto: Internet

DEŽO FOTIL BEATLES

Podme si zmapovať slovenskú genetickú stopu. Máloktoľný svetový fotograf sa môže pochváliť takým portfóliom skutočných hviezd svetového šoubiznisu ako štiavnický rodák **DEŽO HOFFMAN**. Fotografoval také hviezdy ako Frank Sinatra, Louis Armstrong, Duke Ellington, Marlene Dietrichová, Cliff Richard, dokonca aj Marilyn Monroeová. Ak by Hoffmann fotografoval dnešné hviezdy svetovej pop scény, ktoré by sa mediálnym ohlasom rovnali tým z jeho éry, tak by bol na Slovensku superhviezdou, mediálnou ikonou, ktorú by bulvár, ale aj seriózna tlač obliehali od rána do večera. Dežo Hoffmann sa narodil v Banskej Štiavnici, no po otcovej smrti sa matka odsťahovala do Žiliny, kde vyrastal a chodil na základnú školu. Strednú nedokončil, nastúpil na základnú vojenskú službu a po návrate z nej si v Žiline otvoril novinový stánok a vyučil sa za typografa. Potom odišiel do Prahy, odtiaľ do Anglicka, kde pracoval v rôznych denníkoch. Raz sa vybral „na služobku“ do Liverpoolu, pretože ho zaujala mladá začínajúca kapela. Tak ich odfotil. Vysmiatech, mladých, ako skáču po lúke, robia grimasy do objektívu a majú celú kariéru pred sebou. Boli to The Beatles a tieto fotografie spravili z Deža Hoffmana otca popfotografie.

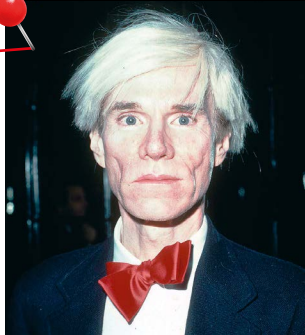
STOPA AJ V HOLLYWOODE

Ešte výraznejšie sa slovenské gény nachádzajú medzi hereckou špičkou. Napríklad David Boreanaz. Na prvé počutie vám jeho meno asi nič nepovie, no ak si ho spojíte s postavou agenta FBI Seeleyho Booth, ktorý vystupuje v úspešnom seriáli *Kosti*, hneď vám svitne. Z otcovej strany má talianskych predkov a matka Patti je napoly Slovenka. Alebo **AUDREY HEPBURN**OVÁ. Jej stará mama po otcovej strane sa volala Anna Welsová a narodila sa v dedinke Kovarce neďaleko Topoľčian. Podľa

písomných prameňov vlastnila rodina Wellsovcov v Kovarciach cukrovar. Ten im vyhorel, a tak sa odsťahovali do zahraničia a tam sa preslávila aj krásna Audrey. Zaujímavým faktom je aj ten, že keď sa brali Hepburnovej rodičia, tak ich fotil svadobný fotograf zo Zlatých Moraviec.

POPART Z MEDZILABORIEC

Azda najznámejší umelec s koreňmi na Slovensku je popartový kráľ **ANDY WARHOL**. Jeho rodičia pochádzajú z východného Slovenska, boli to Rusíni, ktorí hľadali v Amerike nádej na lepší život. Andyho, vlastne pôvodne Andrejev otec, emigroval,

aby sa vyhol vojenskej službe a deväť rokov po jeho odchode do Ameriky za ním prišla aj jeho manželka. Varhoľa starší fáral v bani a Andy, ktorý sa narodil už na americkej pôde, spolu s bratmi pomáhal mame. Tá pomoc potrebovala najmä od chvíle, kedy Andyho otec tragicky zomrel a rodina sa pretĺkala na hranici životného minima. Andy predával ovocie a pomáhal pri aranžovaní výkladov obchodov, tu si vycibril svoj zmysel pre kompozíciu, ktorú v dospelosti rozvil natoľko, že sa stal jedným z najzásadnejších umelcov minulého storočia.

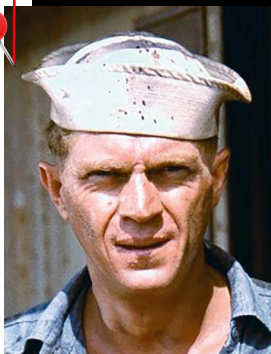
AJ ONA JE „NAŠA“!

Otec herečky Jamie Lee Curtisovej hrával po boku Marilyn

Monroeovej a na konte má úlohy v mnohých slávnych filmoch. O svoj európsky pôvod sa nikdy príliš nezaujímal. V autobiografii uviedol, že jeho matka sa narodila medzi Maďarskom a Československom, čo je, samozrejme, nezmysel. Zrejme chcel povedať, že prišla na svet medzi Maďarskom a Českom, čo naozaj zodpovedá pravde. Jeho matka bola totiž pôvodom Slovenka. Podľa niektorých zdrojov pochádzala Helena Ilona Kleinová z okolia Michaloviec, no ako sa neskôr ukázalo, narodila sa v dedine Valkovo pri Poltári. Po emigrácii do Ameriky sa zoznámila s budúciim manželom a po dvoch rokoch od zoznámenia sa im narodil syn Bernard, ktorý sa dal na hereckú dráhu a zvolil si umelecký pseudonym Tony Curtis. Aj hollywoodska hviezda **JESSICA BIEL** patrí do zoznamu slovenských rodákov. Donedávna si myslela, že jej korene siahajú do Nemecka, no všetko je inak. Vyšlo najavo, že jej prapraprastarý otec bol Moritz Biel z Porúbky pri Žiline. Koncom 19. storočia Bielovci odišli najskôr do Nemecka a odtiaľ sa presťahovali do Chicaga. Tam sa stal z Moritza bankár a jeho rodina sa postupne rozrástla. Na svet prišli viaceré deti vrátane najmladšieho Edwarda. Tomu sa neskôr narodil syn Donald Arthur, a to bol dedo Jessicy Bielovej. A o slovenskej krvi sa uvažuje aj pri lídrovi kapely Bon Jovi, slávnom Jonovi. Nie je to, zdá sa, s našim kultúrnym základom až také zlé...

AZDA NAJSLÁVNĚJŠÍ HERCI Z USA

Matka Paula Newmana bola Terézia Fecková, rodáčka z dedinky Ptičie neďaleko Humenného. Rovnako aj matka herca Tonyho Curtisa pochádzala zo Slovenska, a to z Valkova pri Poltári. Obaja páni mali židovsko-slovenský pôvod. A čo herec **STEVE MCQUEEN**? Ten je Slováč ako repa. Obaja jeho rodičia boli Slováci a jeho pôvodné meno je Štefan Ihnát. Jeho otec pochádzal z Jastrabieho pri Michalovciach. Emigrovali do

USA a prijali meno McQueen. S manželkou sa usadili v americkom štáte Indiana, kde sa im narodil syn Štefan Ihnát a z neho sa potom stala jedna z kultových hviezd svojej generácie. **PAUL NEWMAN** sa takisto stal nezabudnuteľnou tvárou filmového plátna a idolom niekoľkých generácií žien. Juraj Vojta, prastarý otec Angeliny Jolieovej zase pochádzal z Košíc. Bol starým otcom ešte väčšej hollywoodskej hviezdy Jona Voighta, Angelininho otca, ktorý je držiteľom Oscara a troch Zlatých Glóbusov. V roku 2005 prijal **JON VOIGHT** hlavnú postavu filmu pápeža Jána Pavla II., a to práve preto, že mu je jeho slovanskými črtami najviac podobný. Jon Voight už na Slovensku bol, keď nakrúcal v Bratislave film Povstanie. A pre mnohých svedkov bol nezabudnuteľný zážitok, keď si v bufete rozhlasovej Pyramídy kupoval rožky a tresku, aby sa naraňajkoval počas práce na filmovej hudbe vo Veľkom štúdiu Slovenského rozhlasu... Angeline sa to, zatiaľ, nepodarilo.

Mustafa Dedeoğlu
Upršaná nedeľa (2009)

A je tu fotografická fiesta!

Znie to priam neuveriteľne, ale v Bratislave sa tento rok uskutoční už 27. ročník medzinárodného festivalu Mesiac fotografie. Ten sa koná vždy počas novembra na viacerých miestach súčasne a podujatie patrí k veľmi vyhľadávaným a láka do nášho hlavného mesta tisíce domácich, ale aj zahraničných návštevníkov.

Autor: ars, **Foto:** Mustafa Dedeoğlu, Bruce Gilden, Lisl Steiner, Andrés Wertheim, John Demos

Mesiac fotografie prináša i svetovú hviezdu. Tento ročník to bude americký fotograf a newyorský rodák Bruce Gilden, patriaci medzi svetovú špičku v kategórii pouličná fotografia

Festival Mesiac fotografie v Bratislave sa stal už stabilným partnerom Európskeho mesiaca fotografie, ktorý sa od roku 2004 každoročne organizuje v Paríži, Viedni, Berlíne, Aténach, Budapešti, Luxemburgu či slovinskej Lublane. Dramaturgia festivalu

sa u nás každý rok orientuje najmä na stredo- a východoeurópsku fotografiu, avšak spomedzi tridsiatich fotografických výstav k nám každý rok prináša i svetovú hviezdu. Tento ročník to bude americký fotograf a newyorský rodák Bruce Gilden, patriaci medzi svetovú špičku v kategórii pouličná fotografia. Gilden brázdí už takmer päť desaťročí ulice hlavných miest v rôz-

Bruce Gilden
NYC7349 (1984)

nych krajinách a je originálny svojím energickým štýlom fotografovania a veľmi blízkym prístupom k svojim subjektom, preto je právom považovaný za skutočného majstra svojho odboru. Názov jeho výstavy Krásna katastrofa je prevzatá z vyhlásenia Le Corbusiera o New Yorku, keď takto nazval americkú metropolu, krátko po tom, ako si pozrel Gildenove silné a úprimné portréty jej obyvateľov. Člen fotoagentúry Magnum, ktorý sa už teraz môže pýšiť doslova celosvetovou slávou, má svoju expozíciu v Dome umenia na Námestí SNP.

UVIDÍTE CELÝ SVET

V Stredoeurópskom dome fotografie prebieha kolektívna výstava fínskych autorov s názvom „Surreálny iluzionizmus“. Pozostáva zo 127 fotografických pohľadníc z minulého obdobia, ktoré divákov prenesú do začiatku 20. storočia a do značnej miery už trochu zabudnutej éry priemyselnej fotografie. V Galérii mesta Bratislavy predstavujú svoju tvorbu španielsky umelecký fotograf Max Esteban a významný grécky dokumentárny fotograf John Demos. Exotiku prináša turecký fotograf Mustafa Dedeoglu a jeho snímky z Istanbulu a indický fotograf Waswo X. Waswo charakteristický analógovou fotografiou so sépiovým tónovaním a kolorovanými fotografiami z indického sveta. Z domácich umelcov dostal príležitosť etablovaný fotožurnalista Boris Németh s aktuálnou sériou Homeland, ktorého fotografia sa stala hlavným vizuálom pre tohtoročný festival. Zaujímavé sú aj zábery zo série „Spartakiáda“ od slovenského autora Pavla Meluša.

ŠANCA PRE NOVÁČIKOV

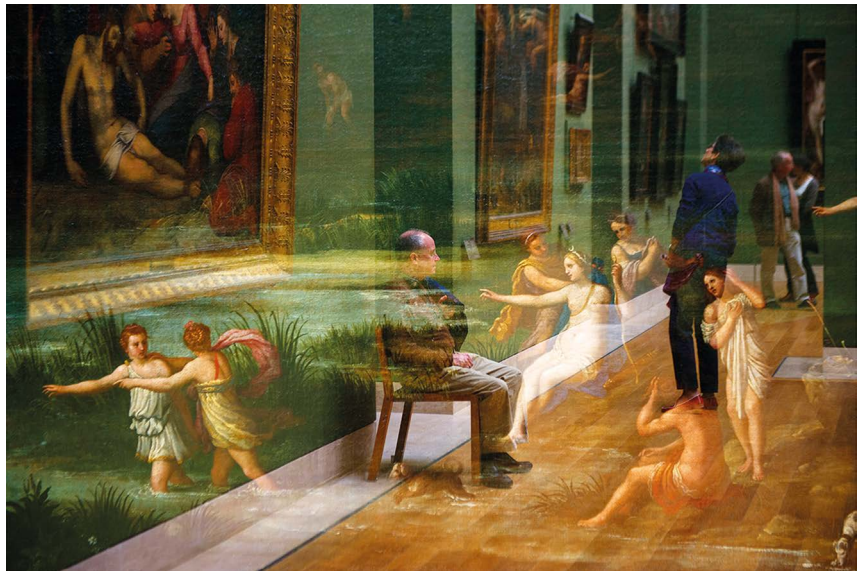
Medzi úplné novinky festivalu patrí otvorená výzva (OPEN CALL), v ktorej predstavujú fotografické série a po prvýkrát v histórii svojej existencie dáva festival priestor začínajúcim, ale aj skúseným fotografom a rovnako chcel ponúknuť príležitosť novým, doposiaľ neobjaveným talentom, aby aj oni získali možnosť vystavovať svoje diela na 27. ročníku festivalu Mesiac fotografie. Téma predkladaných sérií bola otvorená pre všetky fotografické žánre a jedinou podmienkou bolo zaslanie 20 fotografií. Celkovo dostalo príležitosť 10 najlepších amatérov, ktorých vybrala Medzinárodná porota festivalu. Všetkým boli ich fotografie na výstavu vytlačené bezplatne. Hlavným sprievodným podujatím je tento rok Medzinárodná prehliadka portfólií Portfolio

review 2017, ktorá sa po ročnej prestávke opäť koná v spolupráci s viedenským festivalom Eyes On, a to po prvýkrát v priestoroch Slovenskej národnej galérie. Už osemnásť rokov je vynikajúcou príležitosťou pre začínajúcich i pokročilých fotografov a umelcov prezentovať svoju tvorbu významným osobnostiam svetovej fotografickej scény. Hlavným organizátorom medzinárodného festivalu Mesiac fotografie je FOTOFO/ Stredoeurópsky dom fotografie, ktorý patrí medzi najaktívnejšie kultúrne inštitúcie v oblasti fotografie nielen v našom hlavnom meste, ale aj na Slovensku.

Lisl Steiner - Chasidskí židia v Brooklyne (1964)

Andrés Wertheim - Paríž # 2 (2014)

John Demos - Voľby (1991)

Je šťastím žiť v ére Petra Sagana!

PETER SAGAN NA MS:

- 2010 Geelong (Aus.): nedokončil
- 2011 Kodaň (Dán.):
12. miesto (+0:00)
- 2012 Valkenburg (Hol.):
14. miesto (+0:00)
- 2013 Florencia (Tal.):
6. miesto (+0:34)
- 2014 Ponferrada (Šp.):
43. miesto (+0:42)
- 2015 Richmond (USA): 1. miesto
- 2016 Dauha (Kat.): 1. miesto
- 2017 Bergen (Nór.): 1. miesto

Slovensko je v cyklistike veľmocou, a to hlavne vďaka fenoménu menom PETER SAGAN. Veď nikomu sa zatiaľ nepodarilo to, čo Peťovi – trikrát po sebe sa stať majstrom sveta!

Autor: as, Foto: instagram, SZC a archív

Dátum: 24. september 2017 bude v kronike svetovej cyklistiky zapísaný veľkými písmenami, a to vďaka 27-ročnému Slovákov Petrovi Saganovi, ktorý sa v ten deň stal v nórskom Bergene tretíkrát v rade majstrom sveta v pretekoch s hromadným štartom, čo sa dovtedy ešte nikomu nepodarilo. Organizátori svetového šampionátu pripravili klasikársku trať s dĺžkou 267,5 km, ktorá bola v porovnaní s predchádzajúcimi dvoma šampionátmi o čosi dlhšia, ale Sagan aj napriek tomu dokázal obhájiť dúhový dres určený úradujúcemu majstrovi sveta. Každý z titulov dosiahol slovenský cyklista iným spôsobom. Kým pred dvomi rokmi v americkom Richmonde to bolo po sólovom úniku a vlni v katarskej Dauhe po intuitívnom špurtu, tento rok v Nórsku rozhodoval medzi ním a druhým Kristoffom finiš na cieľovej páske. Triumf z Bergenu je o to cennejší, že pár dní pred pretekmi sa skloňoval nie práve ideálny zdravotný stav nášho cyklistu, čomu nahrával aj samotný priebeh pretekov, počas ktorých ho nebolo takmer vôbec vidieť. „Peťo zvolil skvelú taktiku. Určite počas pretekov registroval, že sa od hlavného pelotónu odtrhla skupinka, ktorá si dokonca vytvorila i solidný náskok, no zároveň si bol istý, že hlavná skupina, ktorej bol súčasťou, je stále dostatočne veľká a silná na to, aby únik stiahla. A tak sa aj stalo. A čo hovorím na dramatický záver? V ňom mal už Peťo dočinenia len s domácim Kristoffom a hoci mal v nohách šesť hodín, po čom logicky nie je nič jednoduché, veril

som, že na cieľovej páske ho zdoľá,“ zamyslel sa bývalý vynikajúci slovenský cyklista Peter Velits, ktorý koncom minulého roka ukončil aktívnu kariéru. „Jednoducho, žijeme v ére Petra Sagana a niekoľko rokov to tak ešte ostane,“ rezolútne dodal juniorský majster sveta spred desiatich rokov.

TAKÝCH JE NA SVETE MÁLO

O dobe i fenomenálnosti Petra Sagana hovorí trojnásobný majster sveta v dráhovej cyklistike a olympijský víťaz v šprinte z Montrealu 1976 Anton Tkáč. „Opäť potvrdil, že je momentálne najlepší cyklista na svete. Má všetky vlastnosti, ktoré má mať šampión, takže si myslím, že titul je opäť v správnych rukách. Zároveň je to typ športovca, a takých je na svete málo, ktorého pred štartom pretekov zaujíma iba víťazstvo, nerozmyšľa nad druhým či tretím miestom a pre triumf aj všetko urobí. Stále sa však bavíme o cyklistických pretekoch, počas ktorých sa môže stať hocičo, či už dostanete defekt, alebo sa stanete obeťou pádu, takže jasný favorit v podstate nikdy neexistuje. Ja osobne som však veril, že Peťovi sa nič podobné v Bergene neprihodí a nejaká medaila sa mu ujde. Napokon z toho bola tretí raz v rade tá najcennejšia,“ povedal Anton Tkáč. Mnohí odborníci prirovnávajú Sagana k slávnemu Belgičanovi Eddiemu Merckxovi, ktorý v 60 a 70-tych rokoch minulého storočia nemal na svete takmer žiadnu konkurenciu, vyhral všetko, čo sa dalo. Čo ešte chýba Saganovi k tomu, aby bol ako on? „Myslím si, že mu k tomu nič nechýba a keď už teraz nie je lepší ako on, tak je minimálne taký istý,“ dodala dnes už 66-ročná legenda spod Tatier.

Manželia Peter a Katka Saganovci boli v uplynulých týždňoch v radosnom očakávaní...

Peťo ešte nepovedal posledné slovo

Prezident Slovenského zväzu cyklistiky PETER PRIVARA bol osobne pri Saganovom treťom titule za sebou a pre náš magazín zhrnul svoje bezprostredné dojmy.

Verili ste pred septembrovým šampionátom, že sa Peter Sagan môže stať aj majstrom sveta aj tretikrát v rade?

„Samozrejme, že som tomu veril, pričom moju vieru ešte viac umocňoval profil trate, na ktorej sa tento rok pretekalo. Ale i niektoré iné faktory nahrávali tomu, že by to Peťovi aj tento rok mohlo vyjsť a nezmazateľne sa tak mohol zapísať do kroniky svetovej cyklistiky. Napokon sa mu to aj podarilo a ja som rád, že moja predtucha bola správna.“

Určite ste spolu s Peťom pred samotným štartom pretekov komunikovali. Spomínal nejakú taktiku, alebo sa plánoval zariadiť podľa ich priebehu?

„O taktike reč nebola, na tú sa pýtali novinári aj pred štartom pretekov. Poviem akurát toľko, že sme nemali plán B, išlo sa jednoznačne na Peťa. Nemôžem však zabudnúť na jeden významný faktor a síce, že pre Peťa bolo obrovskou výhodou to, že nemal na sebe oblečený dúhový dres majstra sveta. Ten sa nosí len v období od jedného svetového šampionátu po druhý. A tak mali jeho súper i o ňom menej informácií, nevedeli, kde sa nachádza a aj to bola voda na náš mlyn.“

Domnievate sa, že po kontroverznom vylúčení z tohtoročnej Tour de France bol Sagan špeciálne motivovaný a odhodlaný ukázať celému svetu, že je najlepší na svete?

„Aj toto bola jedna z najčastejších otázok pred štartom svetového šampionátu

v Bergene, no ja osobne si to nemyslím. Peťo je totiž typ človeka, ktorý dokáže takéto veci vypustiť rýchlo z hlavy a stopercentne sa sústrediť len na to, čo ho čaká. Na druhej strane, možno počas tréningov cítil niekde v podvedomí krivdu a aj vďaka tomu sa mohol na majstrovstvá sveta ešte viac vyhecovať. To uznávam.“

Každý jeden triumf majstra sveta dosiahol rozličným spôsobom a pri každom jednom ste aj boli. Ako ste ich videli vašimi očami?

„Okrem toho som bol osobne aj pri zisku piatich zelených dresov na Tour de France. Čo sa týka svetových šampionátov, ako sa hovorí, prvý titul je ťažké získať, no oveľa náročnejšie je ho obhájiť. Tak potom čo ten tretí... (smiech). Peťo sa stal majstrom sveta trikrát v rade, čo doteraz nikto iný nedokázal, no nemusí to skončiť len pri tomto čísle. Budúci rok síce čaká pelotón svetový šampionát v rakúskom Innsbrucku, kde bude profil trate vyhovovať skôr takým cyklistom ako sú Nibali, Quintana či Froome, no v roku 2019 sú MS v anglickom Yorkshire, a tam by to už mohla byť opäť záležitosť pre Petra Sagana a partie, ktorá s ním bojovala o tituly v uplynulých rokoch. Peťo má dnes ešte stále len 27 rokov, do športového dôchodku ďaleko, takže sa nechajme prekvapiť.“

Myslíte si, že sa niečo také podarí v dohľadnom čase nejakému cyklistovi zopakovať?

„Vezmúc do úvahy silné mená súčasnej cyklistiky a ich vek, tak sa domnievam, že tak skoro určite nie.“

V čom je podľa vás Peter Sagan výnimočný?

„Jednoznačne jeho pozitívnym prístupom k cyklistike, ale i celkovo k životu. Okrem toho má talent od Boha, neustále na sebe tvrdo maká a mimoriadne podstatné je, že dokáže od seba odfiltrovať rôzne vonkajšie vplyvy. Nezaoberá sa počasím, neprechádza si pred pretekmi trať desaťkrát ako niektorí ostatní, jednoducho sa k tomu postaví tak, že podmienky bude mať každý rovnaké, a tak sa v hlave aj nastaví. V tomto je jedinečný a najmä pre túto vlastnosť aj víťazí.“

Prezidentom Slovenského zväzu cyklistiky (SZC) ste už dlhé roky a viete to teda porovnať - je badať po tom, čo sa „objavil“ Sagan zvýšený záujem o cyklistiku na Slovensku?

„Určite áno a povedal by som, že po Peťových úspechoch nastal na Slovensku cyklistický boom. A nemám na mysli iba profesionálnu cyklistiku, ale aj amatérsku cyklotransportu. Veľmi ma taktiež teší, že tento šport vzbudil záujem u detí, čo v takej miere v období, „pred Saganom“ nebolo. Dúfam, že v tomto trende to bude u nás aj naďalej pokračovať a taktiež som presvedčený, že Peťo nepovedal tento rok v Bergene posledné slovo.“

Musel to BYŤ OSUD!

Treba veľa odvahy, aby človek opustil niečo blízke a zdanlivo bezpečné a prijal nové. Toto je príbeh o tom, že aj večer z rozprávky Tisíc a jednej noci môže skončiť happyendom.

Autorka: VIERA, Foto: archív V.A.

Veronika je krásna ako obrázok. Pamätáte si na princeznú z Nekočnénoho príbehu? Vyzerá presne tak ako jej herecká predstaviteľka v dospelosti. Jemná štíhla dlhovlasá blondínka s modrými očami. Mohla sa z nej stať vypočítavá mrcha, ktorá použije mužov na pohodlný život. Nebolo totiž chlapa, ktorý by ju odmietol. Veronika však napriek desiatkam ctiteľov zostávala idealistka s veselým úsmevom. Čo by nikto nepovedal, keby ju videl tancovať salsu alebo merenque.

Práve kvôli tancu, ktorý milovala, sa po 25-ťke ocitla v Prahe. „Cez deň som líčila dámy a predávala kozmetiku a takmer každú noc som pretancovala s priateľmi,“ spomína na to, ako cez tanec spoznávala svoje spriaznené duše. A tu je jej skutočný príbeh:

„Bolo to už tretie leto, kedy ma moja mama pozývala na dva týždne do egypťskej Hurghady. Dve predchádzajúce letá sa vždy našlo niečo, čo mi v ceste zabránilo, do tretice to však vyšlo. Dámska jazda ako sa patrí. Relax na pláži, potápanie v Červenom mori, večerné prechádzky po maríne, dobré jedlo, nákupy... Ideálna lenivá dovolenka pre dve baby. Dni plynuli a náš pobyt sa preklopil do druhej polovice.

Oblúbila som si jeden podnik v prístave, kam ma to ťahalo večer čo večer. Úplne ma dostala atmosféra, tmené svetlo tepaných lampiónov, štíhle drevené stĺpy a medzi nimi farebné šifónové závesy. Cítila som sa tam ako v príbehu z Tisíc a jednej noci.

Jedného dňa sme sa zamotali na trhovisku a nestihli večeru v hoteli, a tak sme, ako inak, skončili v mojom obľúbenom prístavnom podniku. Už sme boli na odchode, keď po prvýkrát, odkedy sme tam boli, začala hrať latino hudba. Som doslova závislá na tancovaní a počúvaní rytmov salsy, nevedela som odolať provizórnemu tancu na stolíčke. Moje tanečné nadšenie neušlo čašníkovi, ktorý mal na starosti náš stôl a hneď sa ponúkal, že mi nájde tanečníka. „Preboha, len to nie,“ pomyslela som si. Nechcela som skončiť s pošliapanými prstami na nohách a neodbytným chlapom v päťach po zvyšok večera. Áno, priemernému Egypťanovi

stačí, aby bola žena zdvorilo príjemná a už si myslí, že sa zaňho vydá. Návrh akčného čašníka som, pochopiteľne, odmietla a on prikývol. „O.K. madam,“ povedal a potom si to veselo zamieril rovno k inému stolu. Keď som videla, ako ťuká neznámemu na ramię a ukazuje mojím smerom, mala som chuť prepadnúť sa pod zem. Ja mu dám, O.K. madam!

Asi o desať sekúnd pri mne stál muž. Veľmi atraktívny a s krásnym úsmevom.

Nepošliapal mi prsty na nohách. Hneď mi došlo, že on salsu tancovať vie. Až neskôr som sa dozvedela, že raz týždenne sa v „mojom“ podniku zbierala salsa komunita z Hurghady. Veríte na náhody?

Výborne sme sa pri tanci zabávali a nešlo nevšimnúť si, že sa mu páčim. Aj on sa páčil mne, ale fešák ako on, s takým úsmevom bude určite lámač srdíc. To mi bolo hneď jasné. Upútali ma však jeho oči. Mal ich čisté, dobrácke ako dieťa.

Po tanci ma odprevadil na moje miesto, predstavil sa mojej mame, ktorá z neho bola nadšená a pustil sa s ňou do reči. Volal sa Alaa, pracoval ako hotelový manažér, bol zo Sýrie a v Egypte žil päť rokov sám, bez rodiny. Keď totiž v Sýrii začala vojna, odišiel, kým sa dalo.

Celý zvyšok večera sme strávili spolu a potom aj každý deň až do konca mojej dovolenky. Mala som pocit, akoby sme sa poznali roky. Najlepší priatelia.

Dali sme si jediná pusu. Do ničoho viac som sa nepúšťala, veď čo už by z toho mohlo byť, do môjho odchodu zostávali tri dni. Ale aj ten krátky čas stačil na to, aby sme sa do seba zamilovali ako blázni.

Posledný večer, predtým, ako sme mali odísť na letisko, sme sa dlho rozprávali. O živote, o nás a o budúcnosti.

Vedela som, že sa nedá nič robiť. Stretli sme sa v nesprávnej chvíli... Rozlúčili sme sa pred hotelom s tým, že ak spolu máme byť, cesta sa objaví.

A keď som vystúpila z hotelového autobusu na letisku, Alaa ma tam čakal. Zobral si taxík a hnal sa, aby tam bol skôr ako my. Vtedy mi povedal, že nechce byť bezo mňa, a že s tým niečo musíme spraviť. On ako Sýrčan mal dvere do Európy zatvorené. Prísť za mnou nemohol. Stálo predom mnou rozhod-

nutie, odsťahovať sa za ním do Hurghady a dať nám šancu alebo naňho zabudnúť.

Nasledujúce štyri mesiace sme strávili niekoľkohodinovými telefonátmi, a to aj viackrát denne. Vedela o mne už aj jeho rodina a jeho mama bola natešená, že si najstarší syn konečne vybral. Moje dve najbližšie kamarátky aj rodina má veľmi podporili. Nikto si nefukal na čelo. Stáli pri mne. Zato moji známi a kolegovia v práci si na čelo ťukali. „Cudzinec, a tak krátko sa poznáte! Nezbĺznila si sa?“ počúvala som dokola.

Zbĺznila. Ale niekde vo vnútri som vedela, že to vyjde. Proste som to vedela. A rozhodla som sa ísť.

Nasledujúci polrok bol ako zo sna. Nádherne pamiatky Egypta, potápanie, nočné jazdy na motorke a život v rytme salsy. A navyše som nemala ani problém nájsť si prácu. Venovala som sa kozmetike a vizážistike, tak ako predtým doma. V Hurghade žije množstvo Európanov a Rusov, od marca do októbra bola svadobná horúčka. O klientelu som nemala núdzu.

Život tu plynie pomalšie, než ako sme my, Európania zvyknúť. Egypťania žijú na spoločnosť maňana, na ktorý je veľmi jednoduché si zvyknúť a Hurghada je letovisko takže tu vládne dovolenková atmosféra skoro stále. Rýchlo som sa s tým miestom stotožnila.

Isteže k tomu prispel najmä Alaa. Od začiatku ma svojou starostlivosťou a láskou uistoval, že moje rozhodnutie bolo správne. Ťažko by som našla viac oddaného a milujúceho muža ako je on. Od prvého momentu ma volal môj anjel a úžasné na ňom bolo, že sa nehanbil vyjadriť svoje city a pocity.

Preto ma prekvapilo, keď sa odrazu začal správať podivne, až tajnostkársky. Mal sa stretnúť 's niekým', vybavoval nekonečné telefonáty, v ktorých stokrát padlo moje meno, ale keď som sa ho spýtala, o čo ide, povedal 'o nič'. Snažila som sa to z neho vymámiť, ale bez úspechu.

O pár dní sme mali naplánovaný výlet na lodi s potápaním. Malo to byť moje druhé potápanie s fľašou a ja som bola vzrušená. Len čo sme sa dostali na loď, Alaa aj so svojím najlepším priateľom Shehabom niekde zmizli. Potom sa na chvíľu zjavili, aby mu Shehab šiel opäť pomôcť 's niečím'.

Zrejme z toho, ako sa loď hojdala na vlnách,

ma začal bolieť žalúdok. Bolo mi trochu zle, a tak som sa rozhodla, že sa v ten deň nebudem potápať. Vychutnám si slnko, teplo a knihu. Avšak ako som sa pohodlne usadila na palube, prišiel inštruktor, že už je čas ísť sa potápať. „Je mi ľúto, nejdem, bolí ma žalúdok,“ povedala som mu a sledovala, že zostal úplne konsternovaný. „Nie! Ty musíš!“ takmer vykrikol. „Preboha, prečo?“ pomyslela som si. „Oni tam dole našli zlatý poklad alebo čo?“

Odmietla som však opäť a nechala ho bezradného odísť. O chvíľu nastal na palube chaos, moja kamarátka bežala pre kolu, ktorá mi mala napraviť žalúdok a zvyšok ľudí na palube ma nástojčivo presviedčal, že dnes sa musím ísť potápať. Tak som to napokon vzdala a šla.

Koraly a rybičky v Červenom mori sú úžasné. Užívala som si pohľad na ne, keď som neďaleko zbadala Alaa so Shehabom a vedľa nich čosi pripevnené na morskom dne. Priplávala som bližšie, začala som čítať text a Alan predom mnou pokľakol. Čítala som najkrajšie vyznanie svojho života, ktorého končilo otázkou: Vezmeš si ma? Keď Alan vytiahol prsteň, chcela som naňho skočiť, objasť ho, smiať sa, povedať mu, že budem, ale.... skúste to urobiť pod vodou.

Keď mi potom na palube rozprávali celý priebeh príprav, dosť sme sa nasmiali. Alan hovoril, že mal strach, či sa nezačnem z toho šoku topiť. A všetci na palube si evidentne vydýchli úľavou, že ma pod vodu dostali bez použitia násilia.

To bolo po roka po mojom príchode do Hurghady. Rok na to sme sa vzali a dnes máme šesťmesačného syna.

Myslela som si, že bude ťažké mať za manžela muža, ktorý vyrastal v inom prostredí a hovorí iným jazykom. Nie je. Alaa dokonca ako malý pozeral a miloval seriál A je to! rovnako ako ja. Isteže mi občas chýba rodné mesto, zima aj vianočná nálada, ale viem, že Egypt nás mal dať dokopy a príde deň, keď bude čas odísť a usadiť sa inde.“

Nohu si vedia predĺžiť doma

STAČÍ NA TO MAGNET

Predlžovať si končatinu doma, pomocou

dial'kového ovládania?

Verte či nie, aj to je na

Slovensku možné.

A to vďaka lekárom

z ortopedickej kliniky

Detskej fakultnej

nemocnice v Bratislave.

Autor: lov, **Foto:** DFNSP Bratislava

Dôvodov, prečo majú niektoré deti kratšie končatiny je viacero. Môžu to byť jednak vrodené skraty končatín, ale môžu vzniknúť tiež po prekonanom zápale, kedy sa v oblasti kĺbu poškodí rastová platnička. Skrátené končatiny môžu byť tiež dôsledkom úrazu, kedy rastová platnička môže stratiť svoju funkciu alebo sa zlomenina zle zahojí.

Lekári však vedia, ako na to. Ak je noha kratšia do 2 centimetrov, lekári to riešia používaním kompenzačných pomôcok, ako sú napríklad vložky do topánok, zvýšenie podpätku alebo podošvy. Ak je však noha kratšia viac ako o 4 cm, dieťa sa podrobí operácii. Lekári mu voperujú špeciálny predlžovací klinec, ktorý si potom dieťa s pomocou rodičov doma predlžuje podľa potreby, a to vďaka vnútornému magnetu a vonkajšiemu dial'kovému ovládaniu.

„Výkon robíme v celkovej anestézii a dĺžka operácie závisí od toho, ktorú kosť predlžujeme a tiež aj od toho, či ju len predlžujeme alebo súčasne aj korigujeme deformitu,“ povedal prof. MUDr.

Milan Kokavec, PhD., MPH, prednosta ORK LFUK a DFNSP Bratislava. Ešte na operačnej sále v sterilnom prostredí lekári vyskúšajú funkciu motorčeka, a keď majú istotu, že perfektne funguje, zašijú všetky operačné rany.

„Zhruba týždeň po operácii si pacienti po inštruktáži prikladaním magnetu na presne určené miesto dvakrát denne po 0,5 mm končatinu predlžujú. „Po priložení na kožu prechádzajú impulzy a začne sa samotné predlžovanie. Končatinu vieme predĺžiť presne podľa plánu – napríklad 52 mm a nevznikne nám žiadna odchýlka. Naši pacienti vo veku 16 – 17 rokov si to vedia predĺžiť sami, stačí mať doma elektrinu,“ vysvetlil profesor M. Kokavec. Po vytvorení zdravej zrelej kosti, čo je zhruba 2 roky po operácii, sa predlžovací klinec odstráni.

Vnútrodreňový predlžovací klinec je ideálny na korekciu dĺžkových deformít od 3 do 8 cm u detí a adolescentov do 19 rokov. Tento systém sa dá použiť na predĺženie všetkých dlhých kostí – predkolenia, stehnovej kosti, ramennej kosti, teda všade tam, kde sa zmestí. Odpadá pri ňom riziko infekcií a pre pacienta je veľmi komfortný.

Prístroj NASA, ktorý rýchlo odstráni únavu a stres, kúpíte aj u nás.

ing. Jan Horna

Okrem bežných užívateľov si ho kúpili také celebrity ako George Clonney, Lucie Bílá alebo Božidara Turzonovová. Chcete odstrániť ťažkú únavu a stres o pár minút? Zrýchliť učenie o 40%, zbaviť sa natrvalo nespavosti, zlých nálad, niektorých chorôb? Je to možné - biomedicínsky prístroj Laxman vyvinuli nemeckí vedci v spolupráci s NASA.

Laxman odstráni stres a týždňovú únavu - a to okamžite, o 5-20 minút. V priebehu dní vylieči problémy so spánkom, vrátane vysadenia liekov na spanie. Zmierni alebo definitívne vyrieši depresie, automaticky Vás naučí relaxovať a dodá kedykoľvek energiu. Zrýchľuje učenie až o 40%. Laxman má jednoducho neuveriteľné účinky.

som ho požičala kamarátke, ktorá trpí nespavosťou, a hneď na prvýkrát spala ako keď ju hodi do vody - nevedela účinkom ani uveriť."

Účinok AVS prístroja Laxman dokumentuje aj nová štúdia berlínskej fakultnej nemocnice: celkovo sa parametre psychickej kondície zvýšili po jedinom použití o neuveriteľných 27 %! Preto veľa užívateľov uvádza, že až AVS prístroj im pomohol, keď ani

AVS prístroj Laxman má 50 rôznych možností využitia. Základom je niekoľko druhov relaxácií a ďalej obsahuje programy na odstránenie nespavosti, depresii, stresu, únavy, na vysoký krvný tlak, ADHD, alergie, a ďalšie chorôby.

Prim. MUDr. Jan Cimický, CSc.,
jeden z najznámejších českých lekárov:
„AVS prístroj spoznám dlho, jeden som si priviezol z cudziny. Používame ich u nás vo stredisku a v dnešnej hektickej dobe by som túto biometódu odporučil takmer všetkým.“

lieky nezaberali. Laxman a iné AVS prístroje kúpíte aj u nás: modely s overenou účinnosťou začínajú na cene 200 euro a najlepšie Laxman zoženiete okolo 900-1000 eur. Túto novú biomedicínsku technológiu - prístroj AVS možno odporučiť, pretože má veľa výhod: slúži 10-15 rokov, často ho používa celá rodina, má cez 40 možností využitia pre každodenný život a jeho účinky sú garantované. Keď sa svet stáva čoraz hektickým, prečo nepoužívať nové technológie? Každý potrebuje pokoj v duši - a Laxman Vám ten pokoj naozaj dá.

Na ovládacej jednotke si vyberiete program, napr. **Rýchle odstránenie nespavosti**. Nasadíte si slúchadlá a špeciálne okuliare a zapnete štart. Budete počuť rytmické zvuky a hudbu a cez zatvorené oči uvidíte príjemné rytmické svetlo. Zvuk a svetlo zmení biorytmy - a Vy ihneď po skončení programu zaspíte. Táto technológia sa volá AVS = audiovizuálna stimulácia a na jej vývoju sa podieľali nemeckí vedci, NASA aj dvaja nositelia Nobelových cien. **Učiteľka Klára Paterová píše:** „Ja ho používam na doplnenie energie cez deň. Raz

 Galaxy® AVS prístroje
22 ROKOV www.galaxy.sk

nové stredisko/predajňa - nákup, vyskúšanie:
Bratislava, Špitálska 57, tel. **0911 660 091**

Nová tlačaná brožúra: ZADARMO - cez SMS: Pošlite SMS so svojou adresou a heslom VLAK na **0911 660 087**. Brožúru odosielame obratom.

zľava na Laxman Premium:

160 eur !

Platí na základe tohto kupónu. Pri nákupe cez telefón alebo e-shop.
Heslo: VLAK. Platí do 31.12. 2017

Žijem si vo vlastnej bubline

Keď má Táňa Pauhofová (34) voľno, najradšej si užíva pyžamový deň. Často cestuje sama, je veľmi netrepezlivá a občas si povzdychne, či by jej nebolo lepšie v suteréne nemocnice. Kedysi totiž snívala o kariére patológičky.

**Autorka: Natália ROZBORILOVÁ,
Foto: SloCz Concept store, JOJ, archiv**

Na starobu sa snažím pripraviť. Starám sa o svoje telo, nech mi vydrží čo najdlhšie. Aj o svoju myseľ, obklopujem sa priateľmi, učím sa poznávať samotu, aj si vedieť vypýtať pomoc. Niekoľko rokov som v jednej domácnosti žila s mojím dedkom a považujem to za jedno z najkrajších období v živote.

Táňa, čo máte ako herečka nové?

Momentálne skúšam v národnom divadle Richarda III. od Shakespeara a je to super dobrodružstvo. Je to jedna z mojich najobľúbenejších hier. Skúšam ju už druhýkrát, pred pár rokmi sme ju hrali na hrade a vtedy som hrala Lady Anne. Tentoraz je to ponížená bývalá kráľovná, takže do tretice by to mohol byť aj samotný Richard. Už len nájsť takého odvážneho režiséra. Zároveň nakrúcam nový seriál Zamilované a v Prahe dokončujem film Toman. A do toho mám ešte tisíc drobnejších aktivít, takže sa rozhodne nenudím.

V kriminálnom seriáli Za sklom ste dostali rolu právničky. Vy ste dokonca právo rok študovali, no sekli ste s tým. Nebavilo vás to?

Právničky ma baví hrať, no nie je to povolanie, pre ktoré by som bola stvorená. Skôr to bola predstava mojej maminky a starej mamy, ktorá bola renomovanou právničkou, ale moja cesta to nebola. Vďaka Bohu, mám stále možnosť robiť to, čo ma baví, aj naplňa. To považujem za nesmierny dar.

No ako dieťa ste túžili byť lekárkou, prečo vás lákala práve medicína?

Fascinovalo ma, a stále fascinuje, ľudské telo. Jeho metamorfózy a premeny. Zaujímalo ma, čo sa s ním deje po tom, keď si duša odletí. Patológia ma lákala aj kvôli niečomu tajomnému. Smrť som vždy vnímala ako súčasť života a keďže o nej vieme tak málo, chcela som to všetko až detektívne preskúmať. Samozrejme, moje predstavy o tejto práci boli nesmierne naivné, napriek tomu ma priťahuje dodnes.

Čo môže za to, že ste si nakoniec povedali - budem herečkou?

Normálna puberta, revolta a protitlak k tlaku, ktorý som cítila. Herectvo ma bavilo od malička, ale vyrastala som v prostredí, kde sa nepovažovalo za zmysluplné povolanie. A nedovolila som si o ňom ani rozmýšľať. Keď sme si dávali prihlášky na vysokú školu, zrazu mi ➤

napadlo - prečo vlastne neštudovať niečo, čo ma baví? Čím viac som počúvala, že je to hlúposť, tým viac som bola presvedčená, že to urobím.

Takže sa z vás stala rebelka, ktorá si túto kariéru vybrala proti vôli rodičov?

Bola som naučená poslúchať, ale ten pohár poslušnosti sa tak nejak naplnil a mala som pocit, že toto si konečne rozhodnem sama. Netvrdím, že doma skákali od radosti, ale myslím, že keď ma teraz vidia spokojnú, šťastnú a tvorivú, sú za tento môj krok radi aj oni. A ja, keď som nesmierne unavená a ubolená, zase rozmýšľam, či by mi v tom suteréne nemocnice nebolo lepšie.

Prvýkrát ste stáli pred kamerou už ako malá školáčka, to ste tak chceli vy alebo vaši?

Začala som s tým skoro, ale bola som už dosť veľká na to, aby som tam nebola nasilu z rozhodnutia mojich rodičov. Maminka so mnou chodila na nakrúcania a dávala pozor na všetky moje herecké aktivity. Aby bolo o mňa postarané a hlavne, aby som veľmi nevystrkovala rožky. Išlo predsa o hranie alebo inak, o hranie sa. A na to často myslím aj teraz. Aby sa z toho človek nezbláznil. Že ide

o radosť z hry, o kreatívnu tvorbu, o spoznávanie sa cez prácu, ktorú robím. Hrám sa a mám možnosť tú hru sprostredkovať.

Tento chlebiček je však neistý, dnes môže mať herec super ponuky a o rok nič. Máte nejaký záložný plán, viete si predstaviť, že by vás živilo aj čosi iné ako herectvo?

Viem a zariadila by som sa. Kým však mám to šťastie, že sa môžem realizovať v tom, čo ma baví, nerozmýšľam nad ničím iným. Zároveň však viem, že sa dokážeme učiť a naučiť, objaviť naplnenie aj inde, ako momentálne poznáme. Takže sa nebudem tváriť, že by som bez herectva zahynula. Ale budem veľmi šťastná, ak záložný plán tak skoro potrebovať nebudem.

Tak si predstavte, že sama máte dieťa, dovolili by ste mu hrať alebo by ste ho odhovárali?

Ešte mamou nie som, takže všetko, čo si teraz myslím, je veľmi hypotetické. Ale ani vo sne si neviem predstaviť, že by som moje dieťa nechala točiť, že by som ho z vlastnej vôle dovliekla na plác. Keby po tom túžilo, nemyslím, že mu môžem brániť. No až keď bude dostatočne veľké, aby sa rozhodlo samo. Vtedy mu môžem

ukázať a vysvetliť všetky nástrahy tohto povolania.

Keď sa hypoteticky bavíme o deťoch, vy by ste sa už na svoje vlastné nechali „ukecať“? Lebo vek už na to asi máte...

Ja by som sa na niečo také rozhodne ne-nechala „ukecať“. Celkovo nie som veľmi „ukecávací“ typ. Túžim po rodine, aj po deťoch a verím, že ma to čaká. Takže zatiaľ si užívam to, čo je. A keď príde, hoci aj zajtra, niekto, s kým budem chcieť zdieľať túto svoju túžbu a pri kom môžem rásť, s radosťou prejdem do ďalšieho životného obdobia.

Myslíte, že sa vás muži boja? Preto, že ste známa alebo že vyzeráte nedostupne?

Vôbec si nemyslím, že by sa ma muži báli. Veď ani ja sa nebojím ich :). Len sa pohybujem v tých istých kruhoch a s mužmi, ktorých nepoznám, prichádzam do kontaktu úplne minimálne.

Po fyzickej stránke ste prototypom krehkej a nežnej ženy, no aj tak vám kdesi v skrini ešte visí čierny opasok z karate. Prečo ste robili taký tvrdý šport? Aj by ste sa ešte vedeli ubrániť?

Táňa stvárnila hlavnú úlohu vo filme Lída Baarová, kde si Josepha Goebbelsa zahral Karl Markovics.

Vo fiktívnej historickej komédii Wilsonov sa objavila v spoločných scénach s Janom Krausom.

Vždy som bola veľmi aktívne dieťa, dokonca až príliš, a tak bolo prirodzené, že som sa začala venovať športu. V našom okolí sa však dalo vybrať len medzi baletom a karate, čiže som ani nemala na výber. Všetko dievčatkovské sa mi protivilo, ale na karate sme skákali, behali, boxovali a zlepšovali si kondičku, učili sa sebaobrane. A to bolo božské. A nie, dnes by som sa neubránila, ale ešte stále viem super rýchlo behať. Tiež mi zostala silná vnútorná disciplína, poznám svoje telo, svoje možnosti. To je na nezaplatenie.

Pred časom ste sa stali aj tvárou kampane na podporu seniorov, bojíte sa starnutia?

Ja mám strach z milióna vecí. A vždy ma zaujíma, čo za tým mojím strachom je, aby som ho vedela rozpustiť. Samozrejme, mám obavy z toho, že mi začnú ubúdať sily, že nebudem dostatočne fyzicky aj mentálne aktívna. Preto sa snažím postupne na všetko pripraviť. Staráť sa o svoje telo, nech vydrží čo najdlhšie. Aj o svoju myseľ, obklopovať sa priateľmi, spoznávať samotu, aj si vedieť vypýtať pomoc. Niekoľko rokov som žila s mojím dedkom a vďaka nemu som mala možnosť spoznať dôstojnú a krásnu starobu, aj keď to vždy nebolo iba ružové. Ale s láskou, nadhľadom a pochopením je aj obdobie staroby vzácne a plnohodnotné.

Vraj rada cestujete, dokonca ste sa do Indie, Kambodže či Vietnamu vybrali aj sama. Kde sa vo vás vzala taká dobrodružná povaha?

Cestovanie som milovala vždy, veď už od malička som s rodičmi chodila na výlety či dovolenky. Ale nie na také, že si ľahneme a nepohneme sa odtiaľ týždeň. Stále sme študovali, kde sme, spoznávali prírodu, pamiatky, zvyky, históriu. A to mi zostalo. Moja maminka bola vždy dobrodruh, sama s batohom vyráža na tie najneuveriteľnejšie miesta a ja som sa na ňu dlho dívala ako na šialenca. Až do minulého roka, kým som tiež neobjavila krásu cestovania bez partákov. Čo ale neznamená, že odteraz to chcem robiť iba takto. Zdieľaná radosť je dvojnásobná radosť, ale cestova-

V pokračovaní kriminálneho seriálu *Za sklom* (TV JOJ) účinkuje po boku Jána Koleníka.

nie osamote dáva priestor na sebaopoznanie. Človek v sebe objaví ďalšie schopnosti, nájde krásu aj tam, kde by ju nehľadal. A prinesie mu to neuveriteľný pokoj.

A čo cestovanie vlakom, je to vaša šálka kávy?

Milujem cestu vlakom. Vtedy si môžem oddýchnuť, pozeráť sa von oknom, čítať alebo spať. Nemám veľa voľného času, preto si túto formu presúvania veľmi užívam.

Ste také ranné vtáča, ktoré vstáva skoro a keď nemusí ísť do práce, pozerá dokumentárne filmy či dokonca „štrikuje“. Ako by vyzeral deň voľna podľa vašich predstáv?

Spala by som. Veľa. To mi momentálne chýba asi najviac. Úplný pyžamový deň.

Na Slovensku vás poznajú aj ako ženu, ktorá je známa vycibreným módnym vkusom. Máte veľký šatník?

Móda je tiež forma sebavyjadrenia. Bavi ma. To, čo si na seba dám, musí so mnou korešpondovať. Výnimkou sú, samozrejme, kostýmy, v ktorých hrám, no tie zase musia korešpondovať s mojou postavou. Móda je hra. Nie som jej otrokom, skôr obdivujem prácu tých, ktorí ju tvoria a nechám sa inšpirovať. Vďaka mojej práci si môžem odskúšať a vybrať, v čom sa cítim najlepšie a nepotrebujem veľa

oblečenia. Ale prešla som si aj fázou pretekajúceho šatníka. Vtedy veci darujem, posúvam ďalej a verím, že ešte niekomu urobia radosť.

A čím si robíte radosť vy?

To môže byť hocičo. Ja si stále robím radosť. Aj tým, čo sa kúpiť nedá, aj knihou, aj dobrým jedlom, pekným rúžom, mäkkým pyžamom, voňavým krémom. A prečo? Lebo si zaslúžim.

Niektorým známym osobnostiam lichotí, keď ich ľudia spoznávajú, iných to otravuje. Ako ste na tom vy?

Až tak často sa mi to nestáva, nemyslím si, že by som bola extra známa osobnosť. Ak sa to stane, tí ľudia sú milí a láskaví, je to pekné. No keď si vás tajne fotia od vedľajšieho stola alebo pri nákupe, to považujem za zbabelé. Ja mám však stále pocit, že si žijem v takej svojej bubline, a tak veľa vecí nevidím. Neuvedomujem si ich. Venujem pozornosť milým ľuďom, a nie svojej „popularite.“

Prezradíte na seba aj niečo, čo o vás ľudia nevedia? Trebárs nejakú svoju slabosť?

Napríklad nedostatok trpezlivosti. Väčšinou chcem všetko a hneď. Tiež mám sklony preceňovať okolie a potom som prekvapená. Ja mám takých „drobností“ veľmi veľmi veľa.

Žltý, F&F,
44,99 €

Zelený s opaskom,
Mohito, 69,90 €

Béžový,
House,
54,99 €

Pánsky sivý,
House, 79,90 €

Čierny s opaskom,
Reserved,
79,99 €

Elegantné kabáty

Dámy a aj páni, ktorí chcú alebo musia vyzerať štýlovo, vedia, že kabáty sú stávkou na istotu. Tento kúsok je najlepšia spoločnosť na bežný deň do práce a ani pri slávnostnej príležitosti ním nič nepokazíte.

Červený so stojáčkou,
Mango, 89,90 €

Ružový z umelej kožušiny,
Mohito, info o cene v predajni

NAJLEPŠÍ kamaráti

Už viete, kto sa v chladných dňoch zaradí na zoznam vašich zimných módnych spojencov?

Prípravila: Natália ROZBORILOVÁ,
Foto: Deichmann a Archiv značiek

Mäkké svetre

To, že starý dobrý pulóver nikdy nevyjde z módy, platí aj v tejto sezóne. Kašmírové a pletené kúsky budú opäť hviezdami zimy, rovnako ako modely s nóorskymi vzormi a roláky, ktoré sa dajú pohodlne kombinovať aj so sukňou aj s džinsami. Dámy, ak nevíete, v čom vyraziť na párty, tu vás zachránia najmä pulóvre z lurexového materiálu.

Mohérový so širokými rukávami, H&M, 79,90 €

Pánsky rolák, Mango, 59,90 €

Oranžový rolák, Lindex, 29,90 €

Pánsky vlnený, H&M, 29,90 €

Ružový s veľkým výstrihom, Mohito, info o cene v predajni

Sivý s volánmi, House, 16,90 €

Chlapčenský s nóorskym vzorom, Lindex, info o cene v predajni

Biely s vpletaným vzorom, House, 19,99 €

Dievčenský s aplikáciami, Lindex, 22,90 €

Zelený vlnený, H&M, 49,90 €

Hrejivé bundy

Keď vonku mrzne, nie je nič lepšie, ako sa zabalíť do mäkkej prešivanej páperky. Ideálne sú strihy pod zadok a s kapucňou, ktoré zahrejú aj v mínusových teplotách a navyše ochránia pred dažďom či snehom. A strihy XXL sú túto zimu hitom.

Pánska s aplikáciami, Reserved, 59,99 €

S kožušinovým golierom, F&F, 59,99 €

Žltá prešivaná, F&F, 19,90 €

Vatovaná s kapucňou, H&M, 69,90 €

Chlapčenská prešivaná parka, Lindex, 59,90 €

Chlapčenská so zvieracím motívom, 9,99 €

Pánska sivá, H&M, 7,99 €

Detská s uškami, Lindex, 9,90 €

Dievčenská so zvieracím motívom, Lindex, 7,99 €

Dievčenská s aplikáciou, Desigual, 25,95 €

Pánska žltá, H&M, 7,99 €

Ružová s brmbolcom, F&F, info o cene v predajni

Ružová
s kapucňou,
House,
49,99 €

Dievčenská
s kapucňou, F&F,
19,99 €

Vesele čiapky

Že zima býva sivá a nudná?
Nemusi, ak si svoj zimný outfit
ozvláštnite veselými doplnkami.
Pokojne si trúfnite na výraznejšie
farby čiapok a na veselé brmbolce,
ktoré už dávno nenosia len deti.

Čierna s flitrami, Mohito,
info o cene v predajni

Pagani Huayra

Bohatých ľudí môžete mať radi aj nenávidieť. Na druhej strane, pri pohľade na novú Pagani Huayru Roadster ste radi, že bohatí obľubujú aj takéto šialenosti.

Autor: Ján JUSZTIN, **Foto:** Pagani

Navonok nedáva Huayra Roadster žiaden zmysel. Napokon, jazda bez strechy je komfortná maximálne do „stovky“, nad touto rýchlosťou, začína byť jazda otravná. Ale to nie je podstatné. Ak ste bohatí, chcete mať všetko, chcete vedieť, čo všetko dnes dokáže technika poskytnúť a kam sa až posunuli hranice fyziky, tak Pagani Huayra Roadster je dôkazom, že možné je takmer všetko. Ako jediné cestné auto dokáže preniesť preťaženie 1,8 G, čo je nový svetový rekord. Aj keď v praxi to znamená, že v zákrutách bude vaša hlava vážiť takmer dvojnásobok.

CARBOTANIUM

Obyčajne je kabriolet a roadster ťažší ako kupé, no v tomto prípade je to naopak! Verzia Roadster zhodila v porovnaní s kupé rovných osemdesiat kilogramov. Áno, čítate správne. Komponenty podvozka sú kované zo špeciálnej zliatiny hliníka s označením HiForg, ktorá v porovnaní s verziou kupé šetrí štvrtinu hmotnosti. Monokok auta je vyrobený z kompozitného materiálu, ktorý kombinuje titán a karbón. Nesie označenie „Carbotanium“, takže by sa za neho nehanbil ani Ironman. Pohon má na starosti dvanásťvalcový bi-turbo motor z dielne Mercedesu-AMG. Agregát s kódovým označením M158 produkuje nie menej ako 562 kilowattov, čo je nie menej ako 764 koní a rovných 1 000 newtonmetrov maximálneho krútiaceho momentu. Spomínané parametre vás vystrelia z nuly na stovku za menej ako tri sekundy a akcelerácia sa zastaví až na hranici 370 kilometrov za hodinu. A vďaka špeciálne vyvinutým pneumatikám Pirelli, ktoré dokážu preniesť spo-

mínané preťaženia v zákrutách. samozrejmosťou sú aktívne aerodynamické prvky vpredu aj vzadu, ktoré spolupracujú s aktívnym podvozkom. Prepracovaná je predná časť a podlaha, ktorá je takmer kompletne vyhladená, tak, aby nevznikalo takmer žiadne turbulентné prúdenie. Z dizajnérskeho hľadiska sa menilo zakrytovanie motora, k hlavám cestujúcich smerujú dve kupoly na bokoch ktorých sú odvetrávacie žiabre a dva veľké nápisy AMG.

LIMITOVANÁ SÉRIA

V prípade strechy máte na výber. Buď si namontujete pevnú karbónovú strechu s vloženým priehľadným polykarbonátom, alebo skladačiu plátennú strechu, ktorú si, podľa vyjadrení výrobcu, pohodlne zložíte do auta. Voľba je na vás. Na koniec uvedieme charakteristiku modelu Roadster priamo od jej tvorca Horacia Paganioho: „Ak je verzia kupé stelesnením nadčasovej elegancie, Huayra Roadster je jej rebelskou sestrou, ktorá je rovnako krásna, je len trochu ostrejšia a určená tým, ktorí si nerobia starosti.“ Ak by som osobne mal na auto, ktoré stojí vyše 2,2 milióna eur, nerobil som si teda žiadne starosti.

P.S. Vyrobí sa rovných 100 kusov, no všetky sú už vypredané.

Roadster

HISTÓRIA PAGANI

10 NOV. 1955

V Argentíne sa narodil mladý chlapec, ktorý miloval autá a už od raného detstva ich nielen kreslil, ale aj modeloval.

1982

Horatio nastúpil do konštrukčného oddelenia Lamborghini, najal ho legendárny Giulio Alfieri.

1987

Lamborghini nechcelo zainvestovať do autoklávy na spracovanie karbónu, tak Horatio založil vlastnú spoločnosť Pagani Composite Research

1988

Výročný model Lamborghini Countach (25 th Anniversary), LM 002 a Lamborghini P140

1991

Založenie spoločnosti Modena Design, plánovanie vlastného auta

1994

Dohoda s Mercedesom-Benz o dodávkach dvanásťvalcového motora s objemom 6,0-litra (M120), aktuálne používa Pagani motor V12 s objemom 7,3-litra (M275)

1999

Predstavenie modelu Zonda C12, pôvodne sa model mal volať Fangio, ale legendárny jazdec zomrel v roku 1995, a preto sa jeho meno nepoužilo.

2009

Predstavenie modelu Zonda Cinque.

2011

Predstavenie Pagani Huayra, nového modelu v ponuke.

2017

Predstavenie Pagani Huaya Roadster

CHUTNÉ TEKVICOVÉ SEMIENKA

Aj pri takej veselej činnosti, ako je vyrezávanie svetlonosov, sa dá myslieť na zdravie: tekvicové semenka, ktoré sme získali pri vydlabávaní tekvice, sú veľmi zdravé – obsahujú cenné vitamíny, minerály a biologicky aktívne látky. Dokonca dodajú energiu a zasytia porovnateľne s čokoládovými tyčinkami, sú však zdravšie a neohrozujú líniu.

Ako na to: semenka očistíte, osušte a dajte na plech na pár minút do rozpálenej rúry, plechom občas potraсте. Potom už stačí len trpezlivosť pri lúskaní.

Skrášlite si oby SVETLONOSMI

Vyrezávané tekvice – v minulosti nazývané svetlonos – neoddeliteľne patria k slovanským tradíciám. Kam sa „hrabe“ americký halloween! Naši predkovia si na jeseň oddávna zdobili príbytky vyrezávanými tekvicami, najčastejšie znázorňujúcimi rôzne strašidelné tváre, ktoré zvnútra osvetľovala sviečka.

Prípravila: Blažena ZEMANOVÁ, **Foto:** shutterstock

Takýto svetlonos, či modernejšie povedané halloween, sa k nám vrátil. Ozdobné tekvičky si vykladáme do okien, záhradných altánkov, na parapety balkónov i pred vchodové dvere. Ozdobte si aj vy príbytky takýmito veselými či strašidelnými „ksichtíkmi“.

Na vyrezávanie sa hodia veľké oranžové tekvice, ktoré – ak ich nepestujete – už bežne môžete kú-

piť. Pri výbere si všimnite, či tekvica nie je poškodená a či dobre „stojí“. Je to dôležité, najmä, ak do nej chcete umiestniť sviečku alebo kahanec.

TEKVIČKY AKO MILÉ DEKORÁCIE

Ozdobné tekvičky nás môžu tešiť po celú zimu. Na dekorovanie sa hodia len úplne tvrdé plody, kde je záruka, že nezačnú hniť. Neprekáža ani

dlie

z tekvič!

blížnosť radiátora či kozubu, škodí im skôr vlhko. Aj vo vykúrenej obývačke vydržia aranžmány z okrasných tekvičiek celú zimu. Možno ich skombinovať s ďalšími plodmi – orechmi, cesnakom, kláskami kukurice, farebným listím, žaludmi, šiškami, bôbmi a podobne. Podmienkou je dôkladné vysušenie všetkých komponentov.

TEKVICE AKO VÁZY A SVIETNIKY

Jeseň nám môžu pripomínať aj originálne tekvicové vázy a svietniky. Stačí vydlabať vhodnú tekvicu a nechať dôkladne vysušiť, potom vyložiť nepremokavou fóliou. Na niekoľko dní do nej môžeme vložiť aj posledné jesenné čerstvé kvety, no treba dávať pozor, tekvica nezačne prepúšťať vodu. Dlhú v nej však vydržia sušené kvety aj kornáriky s lesnými bobulkami. Z menších urobme pôvabné svietniky na čajové sviečky.

Pri výbere si všimnite, či tekvica nie je poškodená a či dobre „stojí“. Je to dôležité, najmä, ak do nej chcete umiestniť sviečku alebo kahanec.

AKO SI UROBIŤ SVETLONOS?

Pripravíme si: tekvicu, fixku, ostré nože, lyžicu na dlabanie

1. Najskôr si premyslíme, aký tvar chceme vyrezať, a načrtneme ho na papier.
2. Tekvicu utrieme, položíme stopkou nahor a okolo nej vyrežeme kruhovitý otvor. Režeme šikmým rezom, lebo odrezaná časť sa použije ako „pokrievka“ a musí sadnúť.
3. Vnútro tekvice vydlabeme.
4. Teraz položíme na tekvicu papierovú šablónu a podľa nej ostrým nožom vypichnete naznačené otvory.
5. Vpichy rezom pospájame a starostlivo vyrežeme naznačené otvory.
6. Vyrezanú tekvicu „posadíme“ na vyhladené miesto a vložíme do nej zapálenú sviečku. Uzavrieme „pokrievkou“. Vyrezaná tekvica vynikne najmä po zotmení. Na plameň sviečky dohliadame a nenecháme ju bez dozoru.

DO KOŠÍC ZAČALO JAZDIŤ VYNOVENÉ PENDOLINO

Užite si služby vo vlakoch kategórie SuperCity (SC) Pendolino Košičan. Využiť ich môžete s medzinárodným i vnútroštátnym lístkom na trase medzi Košicami a Prahou. Od konca septembra 2017 je na vybrané spoje nasadená modernizovaná súprava s vynoveným interiérom.

Autor: mcik, Foto: ZSSK

V cene lístka ZSSK poskytujú:

- snack menu, welcome drink, káva alebo čaj (1. trieda)
- balená voda
- dostupná denná tlač (česká i slovenská)
- elektrické zásuvky (v prípade radenia novej súpravy aj USB porty)
- bezplatné pripojenie k internetu
- možnosť pripojiť sa na palubný portál (hry, filmy, zábava)
- rozkladacie alebo sklopné stolíky
- individuálne osvetlenie
- roletky na oknách
- online objednávka z miesta
- donáška jedla na miesto
- služby mobilbaru
- možnosť cestovania v tichej zóne
- vyhradený priestor na cestovanie s deťmi (omaľovanky, spoločenské hry – Elfikova cesta, prebaľovací pult)
- detské kino (v prípade radenia novej súpravy)
- možnosť prepravy imobilných cestujúcich na vozíku

Modernizovaný vozeň prvej triedy

SC Pendolino Košičan poskytujú najrýchlejšie spojenie Českej republiky s východom Slovenska. Z Prahy do Tatier sa dostanete za 5 h 55 min, do Košíc za 7 hodín 16 minút. Cestujúcim je k dispozícii bistrovozeň s ponukou jedál, dezertov a nápojov.

Cestovné za celý úsek Košice – Praha je od 18 eur. Na území Slovenska môžete cestovať pendolinom za rovnakých podmienok ako v iných vnútroštátnych vlakoch Železničnej spoločnosti Slovensko (ZSSK), potrebné je dokúpiť príplatok

s rezerváciou miesta (pre platiacich cestujúcich 1 euro). Vlak prevádzkujú spoločne České dráhy a Železničná spoločnosť Slovensko. Viac informácií v pokladniciach alebo na Kontaktnom centre ZSSK (tel. 18 188; info@slovakrail.sk).

Odchody/prichody vlakov - vybrané stanice*

Praha 7:07 – Štrba 13:02 – Košice 14:23
Košice 15:03 – Štrba 16:26 – Praha 22:24

* na Slovensku vlak zastavuje aj v Kysaku, Poprade, Liptovskom Mikuláši, Ružomberku, Žiline a Čadci

Modernizovaný vozeň druhej triedy

V rámci modernizácie pendolina prídudlo v súprave aj detské kino

VLAKOM ZA POLOVICU SA ZVIEZLO TAKMER 150-TISÍC CESTUJÚCICH

ZSSK sa pripojila k septembrovej výzve Európskeho týždňa mobility a ponúkla mimoriadne 50 % zľavy na všetky prímestské a regionálne vlaky kategórie Os a REX (1247 vlakov denne).

Zvýhodnené cestovné v rámci akcie využilo skoro 150-tisíc cestujúcich, čo predstavuje 25,71 % zo všetkých osôb prepravených vlakmi ZSSK počas celého týždňa. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka vzrástol celkový počet prepravených cestujúcich o viac než 33 %. Cestujúci najviac využívali zľavnené cesty v okolí Bratislavy vo vlakoch do Pezinka, Trnavy, Malaciek a Senca. Zvýšený záujem cestujúcej verejnosti bol aj vo vlakoch v okolí Žiliny a Košíc.

Podľa prieskumu vykoná každý obyvateľ Slovenska priemerne 6 ciest vlakom za rok. Najväčší podiel železničnej dopravy v Európe má Švajčiarsko (19 ciest/osoba/rok) a, naopak, najmenší podiel má Bulharsko (2 cesty/osoba/rok).

Koľajová doprava je najekologickejšim typom cestovania. Podľa prepočtov Európskej environmentálnej agentúry vypustí letecká doprava do ovzdušia 244 gramov oxidu uhličitého, preprava autom 101 gramov, avšak pri transporte vlakom je to len 28 gramov (prepočet pasažier/km).

Európsky týždeň mobility sa koná už od roku 2002. Každý rok v septembri je cieľom tejto akcie povzbudiť samosprávy a vyzvať obyvateľov, aby využívali rôzne alternatívne spôsoby pravidelnej dopravy do školy/zamestnania.

CESTOVANIE VLAKMI JE NA SLOVENSKU ČORAZ OBLÚBENEJŠIE

Filip Hlubocký,
predseda predstavenstva
a generálny riaditeľ ZSSK

Železničnej spoločnosti Slovensko (ZSSK) sa prvých osem mesiacov tohto roka darilo. Narástol aj záujem verejnosti o cestovanie vlakmi, ktoré má v porovnaní s osobnou automobilovou dopravou viacero výhod. K zvýšenej mobilite Slovákov prispel aj pokles nezamestnanosti a hospodársky rast krajiny.

„Naším strategickým plánom je zrealizovať viac vlakových kilometrov, prepravovať väčší počet cestujúcich a lepšie využívať kapacity a majetok spoločnosti,“ zjednodušuje víziu vedenia Filip Hlubocký, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ ZSSK. Za prvých osem mesiacov vzrástol počet prepravených cestujúcich vo vlakoch ZSSK vedených vo verejnom záujme (teda bez IC vlakov) o 10,4 %, čo svedčí nielen o zvýšenej popularite vlakovkej dopravy. ZSSK tak prepravila za prvých osem mesiacov viac ako 47 miliónov ľudí. V súvislosti so zvýšením počtu cestujúcich ZSSK zaznamenala aj rast tr-

žieb z prepravy cestujúcich vo vlakoch, ktoré v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka stúpili o 7,32 %. „Od roku 1996 sme zmodernizovali a obmenili takmer polovicu nášho vozového parku, no tá väčšia časť je ešte pred nami. Preto máme do roku 2030 rozpracovaných viacero modernizačných projektov, ktoré nám umožnia prepravovať na úrovni viac ako 100 miliónov cestujúcich ročne. Navyše, ZSSK funguje na štandardnom pracovnom trhu a denne sme konfrontovaní s výzvami, ktoré prináša hospodársky rast a konkurencia. Aj preto sme nedávno menili motivačný systém a významne zvyšovali platy našim najkvalifikovanejším rušňovodičom a zamestnancom v údržbe. V tejto oblasti pripravujeme ďalšie zmeny,“ konštatoval Hlubocký.

ZSSK patrí medzi najväčších zamestnávateľov na Slovensku s takmer 6000 zamestnancami, ktorých priemerná mzda dosahuje viac ako 1000 eur.

„Moderná koľajová doprava predstavuje budúcnosť verejnej dopravy v Európe vrátane Slovenska. Je ekologická, pohodlná a stále rýchlejšia. Medzi naše priority patrí podpora výstavby trate Bratislava – Nitra, ktorú považujeme pre rozvoj slovenskej železničnej dopravy za jednu z kľúčových,“ dodal generálny riaditeľ ZSSK. ■

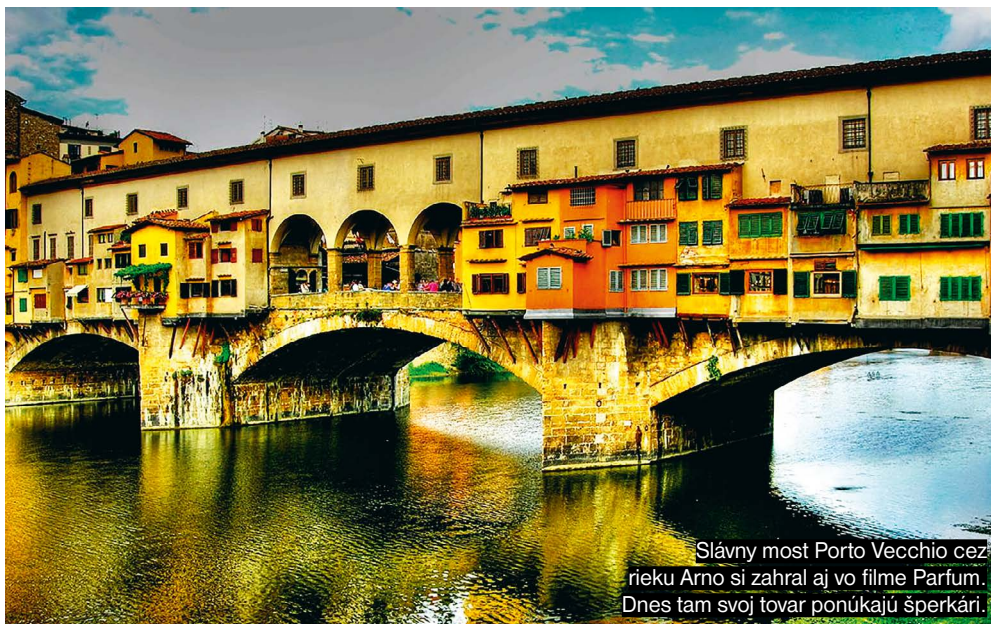

Kým z Florencie odídete, nezabudnite sa dotknúť bronzového prasaťa Il Porcellino, ktoré stojí na trhu Mercato Nuovo. Je síce len replikou sochy z Galérie Uffizi, ale legenda hovorí, že ak prehodíte mincu cez jeho rypák, prinesie vám to šťastie a ak mu ho pošúchate, do mesta sa ešte vrátite.

Dolce vita po toskánsky

Ak sa hovorí, že stačí raz vidieť Benátky a potom zomrieť, o Toskánsku to platí dvojnásobne. Na tento kút Talianska však iba jedna návšteva nestačí.

Autorka: Natália Rozborilová, **Foto:** archív autorky, shutterstock

Slávny most Porto Vecchio cez riekou Arno si zahral aj vo filme Parfum. Dnes tam svoj tovar ponúkajú šperkári.

Keď toto mesto rímski vojaci v roku 59 zakladali ako svoju kolóniu, dali jej meno Florentia, čiže Kvitnúca. A odvtedy naozaj len kvitne do krásy. Našťastie, centrum je také malé, že ho pohodlne prejdete aj po vlastných a zaručene ne-

miniete žiadne z miest, ktoré patria do kategórie „must see“, čiže toto treba vidieť. Tak ako impozantná katedrála Santa Maria del Fiore, ktorá je spolu so slávnym chrámom Il Domo postavená zo zeleného, ružového a bieleho mramoru, aby odolala bleskom, zemetraseniu aj času. Vstup do katedrály je síce zadarmo, no ak si priplátite desať eur a zdoláte vyše štyristo schodov do nádhornej kupoly, ktorá je symbolom mesta, ten božský pohľad na panorámu ako vystrihnutú z Danteho románu bude stať za to. Doslova na skok od domu vám svojou veľkosťou vyrazí dych radnica Palazzo Vecchio, ktorej robia spoločnosť nádherné antické sochy a ešte krajšie budovy, vrátane Galleria degli Uffizi. Áno, je to miesto, kde si dali rande Botticelli, Michelangelo, Caravaggio, Tizian aj da Vinci a kde nájdete pod jednou strechou najväčšiu zbierku obrazov na svete. Kto nechce strácať čas čakaním pred pokladňou, radšej by si mal lístky kúpiť vopred cez internet, inak v rade strávi aj niekoľko hodín. A kto chce vidieť naživo najslávnejšiu sochu sveta - Michelangelovho Dávida a nestačí mu len kópia, ktorá stojí na Piazza della Signoria, mal by si to namieriť aj do Galérie L'Accademia. Tam päť metrový a päť tonový atléť vytesaný z jedného kusa bieleho mramoru stojí v plnej kráse. A ak vás zaujíma, kde najväčší talianski veľikáni odpočívajú, potom nevynechajte kostol Santa Croce, ktorý okrem farebných vitráži a nádherných fresiek ukrýva aj hrobky Michelangela, Danteho, Machiavelliho alebo Galilea.

VŠADE SAMÉ ZLATO

No ak ozberanie sôch či obrazov nie je nič pre vás, choďte sa stratiť do nádherných záhrad Boboli, o ktorých aj Francúzi hovoria, že sú skoro rovnako veľkolepé ako záhrady vo Versailles. A čo by to bola za návšteva Florencie, keby ste obišli slávny most Ponte Vecchio, ktorý cez rieku Arno pretína brehy mesta a zahral si aj v kultovom filme Parfum? Celé storočia na ňom svoj tovar ponúkali kupci od výmyslu sveta, dokonca sa tu predávali aj kone či mäso, ale radnica to postupne zakázala, takže dnes na ňom naj-

dete len stánky so šperkami a bižutériou. No povestná Vasariho chodba, ktorú nechal v roku 1565 postaviť Cosimo Medici, aby sa z jedného brehu mesta na druhý mohol dostať potajomky, je v útrobach mosta dodnes. A ak je reč o slávnom talianskom rode Mediciovcov, bez nich by Florencia nebola tým, čím je teraz. Táto bohatá familia obchodníkov totiž finančne podporovala nielen talianskych umelcov, ale aj stavby najslávnejších pamiatok. Všetky ich budete mať ako na dlani, keď si vyšliapete na vyhliadku Piazzale Michelangelo, odkiaľ je najmä podvečer nesku- točný výhľad. A keď sa malebná panoráma mesta pretká so zlatistým svetlom zapadajúceho slnka, zrazu vám bude jasné, prečo sa práve Toskánsko považuje za kolísku renesancie a prečo inšpirovalo toľko maliarov, spisovateľov aj sochárov.

ACH, TO BOŽSKÉ JEDLO

No dosť bolo romantiky, veď k Taliansku patria aj gurmánske zážitky. V meste síce nájdete aj reštaurácie s tromi michelinovskými hviezdami, no ak máte menší rozpočet, dajte si obed v malej ►

Malebné uličky Toskánska dychajú neuveriteľnou atmosférou

Pýcha Toskánska - Sienna je mladšou sestrou Florencie

Stredoveké mestečko San Gimignano prezývajú aj toskánsky Manhattan. A robia tu najlepšiu zmrzlinu na svete

trattorii či vyrazte na tunajšie trhy Mercato Nuovo či San Lorenzo. Tam za pár eur ochutnáte teplý sendvič pannini, paradajkovo -bazalkovú polievku pappa al pomodoro či klasickú zeleninovú minestrone. A, samozrejme, cestoviny na tisíc spôsobov. Kým odtiaľto odídete, nezabudnite sa dotknúť bronzového prasafa Il Porcellino, ktoré stojí na trhu Mercato Nuovo. Je síce len replikou sochy z Galérie Uffizi, ale legenda hovorí, že ak prehodíte mincu cez jeho rypák, prinesie vám to šťastie a ak mu ho počúchate, do mesta sa ešte vrátite.

SIENNA V TIENI

Je trošku škoda, že všetku slávu si v Toskánsku uchmatla Florencia, lebo aj Sienna, jej mladšia sestra, má čo ukázať. Tunajšia katedrála postavená z mramoru je síce o čosi menšia, no okrem nádherných fresiek tu nájdete aj tajomný štvorec Sator. Že neviete, o čo ide? O záhadu piatich slov, ktoré sa čítajú zľava doprava rovnako ako opačným smerom a prvý takýto štvorec objavili pri vykopávkach v Pompejách. Mystická tabuľka vrytá v múre katedrály však nie je jediným unikátom Sienny a vo veľkom mu konkuruje najmenšie okno na svete, ktoré je dobre schované na dome na námestí Piazza Postierla. A ak centrom budete prechádzať poobede, nezabudnite si niekde na terase dať oranžový aperol s pros-

secom. Ako popoludňajší aperitív, ktorý Taliani milujú. Alebo radšej ochutnáte kopeček zmrzliny vo vyhlásenej La Vecchia Latteria?

SAN GIMIGNANO, CHIANTI & SPOL

Ak si však chcete dať najlepšiu zmrzlinu na svete, musíte sa zo Sienny presunúť o štyridsať kilometrov ďalej. Do romantického stredovekého San Gimignano, ktoré dostalo prezývku toskánsky Manhattan. Áno, kvôli dvanástim vežiam, ktoré ho už od jedenásteho storočia strážia, hoci kedysi ich bolo vyše sedemdesiat. Keď sa vydáte na potulky malebnými uličkami, kde vám budú robiť spoločnosť kamenné domčeky a kostoly, chvíľami si naozaj budete pripadať ako v stredoveku. V tomto mestečku sa totiž čas zastavil. A čo tá zmrzlina? V Gelateria Dondoli na námestí Piazza della Cisterna vám ju osobne naservíruje majiteľ Sergio, ktorý si vyhlásenú šafranovú zmrzlinu dal aj patentovať. Sladkú pochúťku u Dondoliho vraj ochutnal aj britský expremiér Tony Blair, spisovateľ Solženicyn či veľa talianskych hercov a okrem klasických príchuťí je v ponuke aj rozmarínová, ricottová či zmrzlina s bielym vínom vernaccio, ktorým sa San Gimignano preslávilo. Mimochodom, víno. To k Toskánsku patrí tak ako Michelangelove sochy či Danteho romány a oblasť, kde sa vyrába vychýrené Chianti, je z Florencie aj Sienny čoby kameňom dohodil. Dlhé príjazdové cesty, ktoré lemujú vysoké cyprusy, vás dovedú k starobylym usadlostiam či zámočkom, kde kedysi oddychovali florentskí šľachtici a umelci.

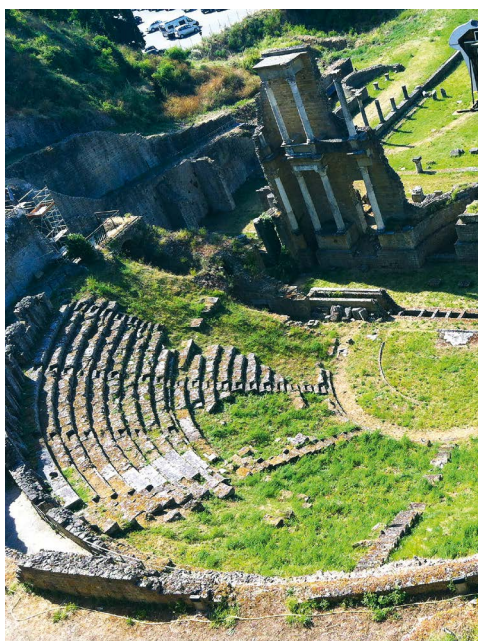

Pre oblasť Chianti sú typické zvlnené stráne s vinohradmi

Mnohé z nich sa však zmenili na centrá agroturizmu, hotely alebo farmy, takže si v nich vidiecku atmosféru užívajú aj turisti. A keď sa takéto pobyty spojíte s ochutnávkou slávneho Chianti, kde vás zavedú aj do tajomstiev výroby tunajšieho červeného vína, na vlastnej koži zistíte, ako vyzerá dolce vita na toskánsky spôsob. Patria k nemu strány obsypané vinicami, olivové háje, ktoré sa pretínajú s pobrežím Tyrhénskeho mora, vôňa rozmarínu, ktorá sa šíri vzduchom a slnko, ktoré tu aj na konci jesene funguje ako spoľahlivý dobíjač energie.

SÚMRÁK NAŽIVO

Navštíviť tento kraj a vynechať Volterru? To by bola osudová chyba, veď malebné kamenné mestečko očarilo aj spisovateľku Stephanie Meyersovú, ktorá vraj práve tu dostala nápad na napísanie románu Twilight. Nečudo. Volterra leží na alabastrových útesoch, pod ktorými je pochované etruské mesto a je tak prešpikovaná dramatickou atmosférou, až budete mať pocit, že tu spoza rohu na vás musí vykuknúť nejaká záhadná bytosť. Mimimálne upír Edward alebo aspoň čarodejník Harry Potter. Ozaj, a nezabudnite si odtiaľto priniesť suveníry. Aj magnetka môže byť fajn, no radšej stavte na hluzovkový, šafránový či gaštanový med. Prípadne tradičný syr pecorino, fľašu tunajšieho olivového oleja a červeného Chianti. Len tak si aj po návrate domov pripomeniete, že tento kraj má skutočne tisíc tvárí, voní a chutí. A že dolce vita v Toskánsku je naozaj sladký.

Nech sa prejdete akýmkoľvek mestom či mestečkom tohto regiónu, zovšadiaľ na vás zavanie duch starých čias

Rímsky amfiteáter vo Volterre sa datuje z obdobia desať rokov pred Kristom

NA SVAH s najlepšimi aplikáciami

Jeseň je v plnom prúde a predvídavý človek už rieši zimnú dovolenku.

Okrem svahového hardvéru, teda lyží, okuliarov či ploskačky však

v dvadsiatom prvom storočí má svoje miesto aj softvér. Áno, aj na lyžovanie a iné zimné aktivity už dnes existujú mobilné aplikácie.

Pozrieme sa na päť najzaujímavejších, ktoré môžete vyskúšať už túto zimu.

Autor: dh, Foto: SnoCru.com, shutterstock

SKIFIT

Skôr, ako sa pustíte do samotného lyžovania, možno potrebujeme precvičiť svaly a oprášiť techniku. Aj na to existuje aplikácia. Konkrétne SkiFit. Tá vám cez mobil alebo tablet dokáže ponúknuť viac ako stovku cvičení a zostaviť z nich niekoľkotýždňový prípravný program. Cvičenia môžete cvičiť v pohodlí domova, takže na svah prídete pripravení...no, snáď lepšie ako Anděl na horách. Aplikácia existuje v neplatennej verzii, platený variant sa volá SkiFit 8 a stojí 1,99 dolára. SkiFit funguje na operačných systémoch iOS aj Android.

SKIRESORT.INFO

Pred odjazdom na dovolenku stojí za to nainštalovať si aplikáciu, ktorá vám ponúkne informácie o počasi, snehu a teplote vzduchu v rôznych zimných rezortoch. Vybrali sme si aplikáciu Skiresort.info, ktorá je zdarma, funguje na oboch najrozšírenejších operačných systémoch a hrdí sa tým, že má k dispozícii informácie z najväčšieho počtu zimných rezortov na svete. Okrem počasia

ponúka aj cenníky skipassov, správy o kvalite snehu a mapy lyžiarskych tratí. Aplikácii s podobnými funkciami existuje viacero, treba si dať pozor, aby mali informácie z tej oblasti, do ktorej sa chystáte. Niektoré fungujú napríklad iba v Severnej Amerike.

SNOCRU

Táto aplikácia je určená pre lyžiarske skupiny. Umožňuje vám založiť skupinu, sledovať si vzájomne svoje polohy v teréne, alebo si merať a vzájomne porovnávať športové výkony. Takto si môžete zorganizovať aj virtuálnu súťaž, posilať si správy a, samozrejme, pochváliť sa so všetkým na sociálnych médiách. Aby sme boli korektní, podobných appiek funguje viacero, napríklad SkiLynx alebo Avanet. Vopred sa však pozrite, či ich funkcie fungujú aj v Európe. Niektoré z nich totiž poskytnú informácie o stave tratí či vlekov iba v určitých oblastiach.

ULLR'S MOBILE AVALANCHE SAFETY TOOLS

Náročnejší a odvážnejší, ale aj rekreační lyžiar by sa mali mať na pozore pred lavínami. Každé stredisko má nejaký varovný systém, no obzvlášť, ak máte radi náročnejšie svahy, je lepšie mať aj osobnú asistenciu. Možnosťou je napríklad aplikácia Ullr's mobile avalanche safety tools, ktorá zbiera dostupné informácie z verejných zdrojov i od jednotlivých užívateľov. Používa matematické vzorce, aby vás vedela upozorniť na aktuálny stav vo vami vybranej oblasti. Samozrejme, k celkovému povedomiu o situácii môžete prispieť aj vy. Jedinou nevýhodou tejto appky je vyššia cena - 9,99 dolára.

POWDER - ALPINE SIMULATOR

Na záver sa poistíme pre prípad, že dlhodobu plánovanú dovolenku nám pokazí počasie - a my budeme tráviť desať dní v zimnom rezorte s podpriemerným alebo aj žiadnym snehom. Popri etanolovej zábave sa vám určite zide aj nejaká dobrá hra do telefónu. Deficit skutočného lyžovania vám tak môže vynahradiť jednoduchá simulácia. Powder je typická mobilná hra - má relatívne jednoduchú grafiku, no je nebezpečne návyková podobne, ako bol legendárny hadík z Nokie.

ZA SKLOM

VÝNIMOČNÁ KRIMINÁLKA ZA SKLOM POKRAČUJE!

TELEVÍZIA JOJ ODVYSIELALA MINULÝ ROK PRVÚ SÉRIU KRIMINÁLKY ZA SKLOM, KTORÁ SA STRETLA S MIMORIADNYM DIVÁCKYM OHLASOM. JEJ OČAKÁVANÉ POKRAČOVANIE SI FANÚŠIKOVIA TOHTO SERIÁLU MÔŽU POZRIEŤ UŽ V NOVEMBRI.

Príbeh elitných policajtov, ktorí sa postavili proti sebe, pokračuje v ďalších ôsmich častiach. Vyšetrovateľ Tibor Maxovský (Tomáš Mašťalír) odhaľuje pozadie organizovaného zločinu, tentokrát v podobe medzinárodného obchodu so zbraňami. Na pomoc dostane novú, na všetko odhodlanú partáčku Hanu (Zuzana Kanócz). Po úvodných nezhodách si k sebe nájdu cestu a budú si navzájom podporou, až po zásadný zlom, ktorý všetko zmení. Bývalý

Maxov kolega Noro (Ján Koleník) je novou Slančíkovou (Jiří Bartoška) pravou rukou a pre políciu často aj hlavným podozrivým. V podsvetí prebieha boj o moc medzi Norom a novou postavou, Slančíkovým obľúbencom Rikym (Noel Czuczor). Vždy, keď sa zdá, že polícia už má výsledok takmer na dosah, vyšetrovanie sa znova skomplikuje. Maxo preto požiada o pomoc Interpol, vďaka čomu sa na scéne objaví aj bývalý šéf Zory Ballovej (Kamila Magálová).

NOVEMBER 2017 NA JOJKE
ZÁŽITOK VIDIEŤ.

Niečo pre šikovných a chytrých...

Milé deti, náš časopis je síce určený najmä pre dospelých, ale táto dvojstrana patrí len a len vám. Nachádza sa na nej niekoľko obrázkov, ktoré sú zároveň tak trochu aj hádankami, s ktorými si nepochybne hravo poradíte. Potrebujete k nim už len pero, ceruzku alebo aspoň ukazovák, bystré oči a dobrú pamäť. Podme hneď vyskúšať vyriešiť prvú úlohu...

Pripravila: Kristína SLEZÁKOVÁ, Ľudmila MOLEKOVÁ

POMÔŽ NÁJSŤ PRINCEZNEJ CESTIČKU

Ako vidíte, tak na obrázku je princezná, ktorá sa potrebuje dostať na svoj zámok. Cestička cez les vedie zdanlivo len jedna, má však niekoľko odbočiek a vašou úlohou je nájsť tú správnu, čo ju dovedie do cieľa.

NÁJDI DESAŤ ROZDIELOV

V lese sa rozhodli tri zvieratká – medveď, ježko a myška, že si urobia malú hostinu. Podarilo sa nám z tejto ich párty získať dva obrázky, ktoré síce vyzerajú takmer rovnako, ale je medzi nimi desať odlišností. Vašou úlohou je ich v čo najkratšom čase nájsť a lubovoľne označiť.

DOKRESLI A VYFARBÍ OBRÁZOK

Na konári sedí tvor, ktorý dokáže napodobniť ľudskú reč, ak mu niečo opakujete dookola ako papagáj. Ak chcete dokonale preskočiť aj tretiu prekážku, tak na to potrebujete fixky alebo farebné ceruzky, pretože by ste mali čiernou farbou najskôr pospájať všetky čísla od 1 po 26 a potom aj písmenká od A po T. A buď teraz vo vlaku alebo až po príchode domov by ste mohli vyfarbiť celý obrázok ako len uznáte za vhodné.

HĽADAJ MESTO UKRYTÉ VO VETE

V tomto stĺpčeku sa nachádza 15 viet, ktoré pri prvom prečítaní síce dávajú zmysel, ale zároveň sú v nich ukryté aj názvy slovenských miest. A vašou úlohou je ich nájsť. Skúste to najskôr sami bez pomoci rodičov a na záver si zrátajte, koľko ste dosiahli správnych odpovedí.

1. Náš dedo Michal ovce nemal rád.
2. Lev i celé stáda iných zvierat žijú v džungli.
3. Pekná pamiatka po pradedovi.
4. Stroskotanec žil i na ostrove i na mori.
5. Dva dni tradičnej zábavy v prírode.
6. Vo vode tvaroh nevaríte!
7. Zhasni na chvíľu svetlo!
8. Je chutný nanuk eskimo drahý?
9. Lietadlo má motor na ľavej i pravej strane.
10. Trochu pršalo, ale o pol dovolenky sme neprišli.
11. Müsli a čokoláda chutia výborne.
12. Štípe mráz, padá sneh a líčka máme červené.
13. Veľký požiar zachvátil polovicu lesa.
14. Je to monopol táranín a hlúpostí.
15. Nakazený komár nosí choroby.

Riešenie:
1. Michalovec, 2. Levica, 3. Poprad, 4. Žilina, 5. Nitra, 6. Detva, 7. Snina, 8. Modra, 9. Tornaľa, 10. Leopoldov, 11. Sliač, 12. Hallé, 13. Ziar, 14. Poltar, 15. Komárno

1	2	3	4	5				
	K		V		Á		O	
V		T		Á		Č		A

1. Časť oka
2. Osvetový pracovník (hovor.)
3. Obrady, rity
4. Začiatok
5. Rozhodujúci úder v boxe

1	2	3	4	5				
	R		Z		F		L	
M		U		Š		K		A

1. Najtvrdší nerast
2. Oblúkovité zakrivenie
3. Malý opasok
4. Odlišná
5. Maľba vodovými farbami

1																	
										2							
4																	
								3									

8. haľovina, latinita, navoštíť, neprchala, sandarak.
7. autobus, buvinká, kavalet, lalotal, obehala, orafalo, otáčalo, podkoža, vнадila, vtekalo, zaodeje.
6. achkalo, alaman, andela, anulík, devoto, epafos, ferman, iónska, italos, kučeng, líhali, nakula, naťala, navábi, obišlo, onikal, osveta, ramona, sipela, sladnú, slopať, talent, tanker, tulijs, ulapil, unosca.
5. adeps, dekal, načas, oleín, slavo, ťahaj, tkáva, trdlo.
4. alit, azda, baba, epos, fabo, huta, lala, mnie, oder, ojko, okus, ťape.
3. aaa, eos, gev, ión, lih, lep, oho, oná, rad, tnt.
2. ač, an, es, mc, ra, ži.

MÁTE ZÁUJEM PRAVIDELNE DOSTÁVAŤ MAGAZÍN DOMOV?

Stačí poslať SMS na číslo **8877** v tvare
NACESTE medzera **meno**, **adresa doručenia**,
a my Vám ho doručíme.

Cena jednej odpovednej SMS je 16 € vrátane DPH.
Cena zahŕňa poštovné a balné za 6 čísiel magazínu NA CESTE.
Viac informácií na objednavky@m-naceste.sk

Marcus Valerius Martialis	ofuoval	zápasme	odťat, odseknuť	vzorec nitridu tantalu	značka hliníka	výbava nevesty	manilské konope	spúšťa sa na lyžiach	opatrne preskúmalo (hovor.)	Pomôcky: ama, rigol, loran, acetál, agens	obliekol	skratka Svetovej rady mieru	značka pre lambert	urobená z ovsu	vyskanie
obkolesilo stavbou										prihovor sa niekomu zajasala (kníž.)					
3. časť tajničky															
Emanuel (dom.)					požujem vojenský rozkaz								citoslovce zasyčania sústava navigácie		
cestuj lietadlom				popozeral jama na ceste, výtlk								albánske platidlo topí sa (kníž.)			
znižený tón E			rozpočtové opatrenie kopaním nahromaď			syn kráľa Telamóna oslovoval zám. oni					Anton (dom.) bojoval				
súhrn lán, lanovie (zried.)							vypracovaná úloha mutant (biol.)								
Pomôcky: abaka, saltant, maté, Ajas, arit	súperí	aktívna príčina ofúkal dymom						Oľga (dom.) majiteľ ranča						vlhkomilný krik	organická zlúčenina
chovateľ a cvičiteľ sokolov								Alina (dom.) senzačný (slang.)							
úloha, po česky					väčší klások juhoamerický čaj					EČV Senice Leokádia (dom.)			značka aktínia zarev		
citoslovce ľapnutia				strácala lesk fáza Mesiaca								nedobre japonská lovykňa perál			
skratka pre a dato			na lačný žalúdok predložka so 6. pád.									odroda nikelínu znížený tón A			
1. časť tajničky															
2. časť tajničky															
tvorené ilom						často triasol									

LAHKÉ

		4			8		7	3
			4		5	9		8
			2					6
8	6				1			7
1			3				6	9
5				2				
3		1	8		7			
7	2		9			1		

STREDNÉ

8			1		5			
	3			8			7	4
1					7		9	
			8				5	7
			9		4			
2	5				1			
	4		5					3
3	6			9			2	
			3		2			9

AKO POSTUPOVAŤ PRI RIEŠENÍ SUDOKU?

Cieľom hry je vyplniť prázdne políčka číslami od 1 do 9.

Dôležité je dodržať tieto podmienky:

- v každom riadku sa každé číslo môže vyskytovať iba raz
- v každom stĺpci sa každé číslo môže vyskytovať iba raz
- v každom poli 3x3 sa každé číslo môže vyskytovať iba raz

**ZLEPŠUJEME SA,
NEVERÍTE? OTESTUJTE!**
PRE DETI MÁME DETSKÉ
VOZNE PLNÉ ZÁBAVY
www.zlepsujemesa.sk

Takto **TO.doma**

môže vyzerat' aj u vás

Rýchly **LTE internet**
TO.doma už od
9,99 € mesačne

+

až do 28. 2. 2018
ZADARMO

Viac info na www.swan.sk

SWAN
MULTIMEDIA